

2. lpp. Pagājušā gada lielie remontī.

2. lpp. Vidusskola salidojuma gaidās.

3. lpp. Balvā tikšanās ar Valsts prezidentu.

4. lpp. Amatiererteātris Kurzemes reģiona skatē.

6. lpp. Par Kolku —
no pirmsākumiem līdz mūsdienām.

8. lpp. Brauciens uz Lesteni —
atklāsme vidusskolēniem.

Par Latviju!

Kārlis Lagzdīns gadsimta ceturksni dzīvo Kolkas pagasta pēdējā mājā — Ēvažos. Jaunību pavadījis Ārlavas pagasta Pumpuros. Astoņdesmit piecos gados piedzīvojis daudz, arī *gulagu* un izsūtījumu.

Lagzdīna kungs ir Nacionālās pretošanās kustības dalībnieks, saņēmis medaļu *Par Latviju*. Viņš saka: «Kad man prasa, par ko tevi arestēja, par ko nokļuvi *gulagā* un Sibīrijā, es parādu medaļu *Par Latviju*. Ar to viss ir pateikts».

Par «dzimtenes nodevību»

1947. gada 11. septembra rītā mamma vaicāja, vai nevaru uztaisīt jaunu cūku sili. Uzmeistaroju. Mamma pateica paldies un piebilda: tu jau varētu ņemt sievu. Man bija 22 gadi. Neilgi pēc tam Pumpuru sētā ienāca krievu virsnieks ar medību bisi pār plecu, un viņu pavadīja divi *istrebiķeļi*. Mani arestēja. Talsos čekā lika saprast, ka esmu dzimtenes nodevējs. Atbildēju, ka savu Dzimteni neesmu nodevis. Trīs dienas mani sauca un sacīja: «Ja tu uzrakstīsi, kurus cilvēkus uzskati par padomju iekārtai naidīgiem, tad pierādīsi, ka esi padomju iekārtai uzticīgs». Un solīja visādus zelta kalnus. Bet es neko neuzrakstīju. Mani aizveda uz Ventspili, tad — uz Čeku Rīgā. Tur trīs dienas biju vieninieku kamerā — mazā, mazā bunkurītī, kur visu laiku jāsež. Cik ilgi sēdēsi, piecēlos kājās. Sargs pavēra durvis: «Saģis». Sēdi. Tā trīs dienas. Vakarā lika gulēt, otboj. Bet tas fiziski nebija iespējams! Kaut kā sarāvos, kājas uzcēlu augšā un aizmigu. No rīta sargs taisīja durvis vaļā, es ar galvu iekritu gaitenī.

No čēkas mani pārveda uz centrālcietumu. Izmeklēšanas kamera ar 60 vīriem kļuva par manu dzīvesvietu. Tur lielākoties bija intelligenti cilvēki — literāti, agronomi, mācītāji. Ar labu humora izjūtu,

muzikāli. Tādi, kas jau bijuši Krievijā, koncentrācijas nometnēs. Daudz lauku cilvēku bija par mežabrāļu atbalstīšanu. Un visi — par Latviju. Mūsu vidū bija cēsinieks Visvaldis Ozols, bijušais leģionārs, ārkārtīgi erudīts. Viņš spēja reiz lasītu grāmatu nevis atstāstīt, bet itin kā lasīt — vārdu vārdā.

• Sākas atpakaļceļš no Sibīrijas. Augšā pirmais no kreisās Kārlis Lagzdīns.

Foto no K. Lagzdīna albuma

Uz Čeku mūs veda ar *melno bertu*, kam uz sāniem bija rakstīts *Hleb nr. 2*. Maize nr. 2. Cēla naktī un veda pratināt. Tur mazā kambarītī sabāza 15 vīrus. Mums trūka elpas. Sē-

dējām kā tādi zvirbulīši, izģērbāties mazajās biksītēs, citādi nevarēja izciest. Pa kārtai ņēmām finiera gabaliņu un vēdinājām, lai varētu elpot.

Viss centrālcietums dunēja no klaudzieniem. Tā sazinājās starp kamerām. Sarunājās draugi. Tie, kas bija iesaistīti vienā lietā, bet izvietoti dažādās kamerās. Paziņoja, ja kāds ir atzinies savā lietā. Katrā kamerā bija Morzes speciālisti. Vecie apmācīja jaunos. Mēs ar Kārli Ansonu, jaunekli no Ķemeriem, ar kuru cietumā biju iedraudzējies, arī apguvām. Daudz maz apkēris cilvēks nedēļā var iemācīties.

Mežabrāļu lieta

Mans brālēns Dāvidsons no Pū-

Redaktora ziņa

Līdzsvara alkas

Kārlis Markss esot teicis: šaubies par visu. Pirms daudziem gadiem to uztvēru ironiski, jo — tad jau var apšaubīt arī pašu Marksa mācību.

Lai nu paliek Markss! Šaubīties par visu tomēr ir galējība: svārstīties vienmēr, neizšķiroties par kaut ko vienu. Bet pretējā punktā ir otra galējība — nešaubīties nekad. Mūždien būt pārliecinātam par sevi.

Acīmredzot patiesība ir kaut kur par vidu. Tāpēc man patīk šaha spēle: tur nemitīgi jāizvēlas no

daudzām labām iespējām viena. Jāšaubās, jānovērtē un jāpieņem lēmums, turklāt ierobežotā laikā.

Tā ir arī katra cilvēka mūža. Ikvienas ģimenes dzīvē. Lielākas kopienas un valsts norisēs. Jo īpaši svarīgi tas ir vadītājiem, no kuru lēmumiem atkarīgi daudzu cilvēku likteņi. Vienlīdz bīstami ir savdabīgo šupoļu abi augstākie, pretējie punkti: apšaubīt visu un vienmēr, tā arī nespējot izlemt, un — nekad nešaubīties par savu lēmumu pareizību. Es ilgojos līdzsvara.

Alnis Auziņš

čekai. Vai es varot sarunāt vietu grupā? Sazinājos ar vadītāju, viņa atbilde: var nākt, ja tikai ir ierocis. Man bija brāļa patšautene. Bet 1947. gada jūnijā netālu no mūsu Pumpuriem viņus aplenca. Nošāva vadītāju Felsbergu, vairākus saņēma gūstā, arī jaunpienācēju. Pratināšanā viņš atzinies, ka esmu iedevis ieroci. To man vēlāk atklāja izmeklētājs.

Es viņu pēc daudziem gadiem satiku represēto klubā. Man nebija pilnīgi nekāda naida. Sapratu, ka viņš piespiests. Satikāties kā draugi, bet par to nerunājām. Tā bija pagātne.

Dieva vadība

Mans dzīves stāsts apliecina, ka Dievs mani ir pasargājis. Nēkad nejutos nobēdājis, izmisis, jo pilnīgi palāvos Dieva vadībai. Arī cietumā un izsūtījumā.

Pirmo reizi mani kristīja Ārlavas luterāņu draudzē. Tad Cīruļos 30. gadu sākumā nodibinājās baptistu draudze, un mamma tur sāka apmeklēt dievkalpojumus. Es negribu teikt neko sliktu ne par luterāņiem, ne par citām kristīgajām konfesijām, bet mamma saprata, ka baptisti cenšas pēc Rakstiem arī dzīvot.

Centrālcietumā reiz notika tā. Kādu dienu no slimnīcas korpusa pie mums ienāca neliela auguma puisis, vēl mazāks par mani. Kameras vidū bija kādi 3 galdi. Pie tiem sēdēja vīri un vai nu lasīja, vai nu spēlēja domino vai šahu. Pārējie staigāja riņķī. Es tajā brīdī sarunājos ar draugu Kārli, bet reizē novēroju jaunpienācēju. Viņš noskumis viens pats sāka soļot. Kāds it kā uzrunāja sirdi: ej klāt, iepazīsties un parunā. Uzzināju, ka vi-

ņu sauc Arnolds Ģerķis. Mehāniķis, strādājis Nevejas pienotavā.

Cietumniekiem deva ļoti sliktu pārtiku — smirdīgu zupu no mazām zivtiņām. Kartupelīši klāt, bet netīrīti, ar mizām, un mazi kā zirņi. To nevarēja ieēst. Vienīgi otro, putriņu. Bet mums gandrīz katram no mājām ko pienesa, kā mēs cietumnieku valodā teicām — pudiņu. Arnolds teica, ka viņam neviens neko nenes. Teicu draugam Kārlim, kas divreiz nedēļā saņēma pienesumu, ka vajadzētu aicināt Arnoldu kopā pusdienot. Kārlis piekrita, un Arnolds bija ļoti pateicīgs.

Arnolds dabūja 5 gadus, un mūsu sakari pārtrūka. 1948. gada marta sākumā uzzināju, ka Maskavā aizmuguriski man piespriesti astoņi gadi labošanas darbu nometnēs.

(Nobeigums 5. lpp.)

Aprīlī Dundagā...

1. IV Lieldienu pasākums invalīdiem pilī.
3. IV plkst. 14.00 Lieldienu pasākums *Tā gaidām Lielo dienu* pilī vai parkā atkarībā no laika apstākļiem.
10. IV koku sadziedāšanās.
16. un 23. IV plkst. 20.00 dzejas izrāde *Sibīlas diena* pils salonā.
24. IV Lielā talka.
25. IV amatierētrū izrāžu skate.

... un Kolkā

4. IV plkst. 13.00 Lieldienu Kolkas ragā: šupošanās, dziesmas, rotaļas, olu kaujas, karsta zupa un tēja.
9. IV Kolkas mūzikas skolas un Sabiles mūzikas skolas sadraudzības koncerts.
17. IV plkst. 14.00 Kolkas pensionāru padome *Sarma* aicina uz pavasara balli. Cemosies Dundagas *Sendienas*, Rojas *Liedags* un Valdemārpils *Varavīksne*, par mūziku gādās Laimonis Zemels.
22. IV Tikšanās ar Inesi Zingīti.
24. IV Kolciniekus aicinām uz Lielo talku.

Pēc izsūtījuma apmetos pie savas tantes, kas Jelgavā strādāja skolā par apkopēju. Mazā istabiņā nakšņoju saliekamajā gultā. Staigāju pa Jelgavas iestādēm, lai iedod dzīvojamo platību. Dzīvokļu pārvaldē sēž krievu virsnieks, paņem manu pasi: «Skaties, atbraucis no Tomskas un tagad pieprasa dzīvojamo platību. Kas viņu te saucis, kam viņš vajadzīgs?» Man sakāpa kamols kaklā. Es saku: «Es arī kādam varētu jautāt, ko viņš te meklē, bet es to nedaru. Esmu atbraucis uz savu dzimto zemi, un es te dzīvošu, vai tas kādam patīk vai ne. Pietiek, ka esmu klaiņojis apkārt ne pēc savas gribas». Protams, nekas cits neatlika, kā paņemt savu pasi un iziet pa durvīm.

Runas vīriem ir spēks rokās

Novada domē 24. februārī

► Deputātu iesniegumi

Pieņēma zināšanai un nolēma pievienot iepriekšējās sēdes protokolam deputātu Guntas Abajas, Ērika Bērzkalna un Valda Randes iesniegumus ar viņu viedokļiem par lēmumu *Par izmaiņām ELFLA pasākuma «Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana» projektā «Kubalu skolas saimniecības ēkas renovācija un muzeja sētas labiekārtošana».*

► Kolkas mūzikas skolā

Pilnā mērā atbrīvoja no vecāku līdzfinansējuma divu ģimeņu bērņus.

► Pansijā Jaundundaga

Līdz 1. IV atbrīvoja vienu iemītnieku no maksas par uzturēšanos pansijā *Jaundundaga* un aicināja viņu iesaistīt sabiedriskajos darbos pansijā. Apstiprināja pansijas *Jaundundaga* uzņemšanas noteikumus.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem: *Ogupilis* (1,0046 ha), *Vecumi* (16,9 ha), *Viklandi* (31,6 ha), *Vecstraumtņi* (3,3 ha) un *Kristlībi* (25,8 ha).

► Nosaukuma piešķiršana

Piešķīra nosaukumu *Valsts mežs Dundaga* zemes vienībai ar kadastra Nr. 8850 006 0108.

► Nodokļu piedziņa

Nolēma bezstrīda kārtībā, vēršot piedziņu uz parādnieka naudas līdzekļiem un tam piederošo kustamo un nekustamo mantu, piedzīt

no SIA *Presta Wood* nekustamā īpašuma nodokļa parādu un nokavējuma naudu (kopā Ls 950,00).

► Tualetes maksa

Noteica, ka ar 1. III maksa par sabiedriskās tualetes Talsu ielā 10a pakalpojumu ir Ls 0,10 (ar PVN).

► Kapličas maksa

Noteica maksu par Anstrupes kapličas pakalpojumiem (ar PVN): par netaiķa uzglabāšanu līdz 12 stundām — Ls 3,00, līdz 24 stundām — Ls 6,00. Par kapličas izmantošanu izvadīšanas ceremonijai — Ls 25,00.

► Sludinājumi Dundadzniekā

Apstiprināja maksu par reklāmas izcenojumiem komercsludinājumiem laikrakstā *Dundadznieks* Ls 0,50 par 1 cm².

► Maksas Kubalu skolā–muzejā

Apstiprināja Kubalu skolas – muzeja maksas pakalpojumus un piedāvāto iespieddarbu cenas.

Biļete pieaugušajiem Ls 0,50, bērniem Ls 0,30. Pirmsskolas vecuma bērniem, bērniem no bērnu namiem un speciālajām skolām, invalīdiem, Dundagas novada skolu skolotājiem un skolēniem, grupas vadītājam vai skolotājam, kas pavadā skolēnu grupu — bez maksas.

► Būvvaldes nodevas

Apstiprināja saistošos noteikumus Nr. 5 *Par pašvaldības nodevu par būvatļaujas saņemšanu Dundagas novadā* un uzdeva Būvvaldei sagatavot

Būvvaldes maksas cenrādi pakalpojumiem, kurus nevar iekļaut saistošajos noteikumos.

► Mērķdotācijas pedagogu algām

Apstiprināja valsts mērķdotācijas pedagogu algām sadalījumu 2009./10. m. g. 2. semestrim.

► Iepirkumu komisija

Papildināja Iepirkuma komisijas sastāvu ar Būvvaldes vadītāju Uģi Kauguru. Uzdeva komisijas dalībniekiem apgūt Publisko iepirkumu likuma prasības, apmeklējot nepieciešamos seminārus.

► Policijas auto

Pašvaldības policijas automašīna ir sliktā tehniskā stāvoklī, tās remonts gada laikā ir jāiegulda vairāk nekā Ls 1000. Nolēma operatīvajā līzīngā iegādāties pašvaldības policijas vajadzībām jaunu auto.

► Dienesta dzīvoklis

Nolēma vidusskolas direktorei uz darba līguma laiku izīrēt dienesta dzīvokli.

► Lielā talka

Nolēma piedalīties Lielajā talkā 24. IV. Par talkas koordinatoru iecēla Saimnieciskā dienesta vadītāju Andri Kojro.

► Ugunsdrošība

Nolēma rīkot cenu aptauju ugunsdrošības signalizācijas ierīkošanai Dundagas Mākslas un mūzikas skolā un cenu aptauju tehniskā projekta izstrādei ugunsdrošības signalizācijas ierīkošanai bērņudārza ēkā Dundagā.

► Vēlēšanu iecirkņi

Nolēma slēgt vēlēšanu iecirkņi Nevejas vēlēšanu iecirkņi Nr. 834 Nevejas skolā un izveidot jaunu vē-

pildu ģērbtuvi, lai būtu mūsdienīga garderobe.

Saistībā ar būvniecību radušās arī neparedzētas problēmas, bet tās novērstīs. Īsti pareizi nav uzlikta ūdens teknes, līdz ar to lielā sniega un ledošanas dēļ veidojas lāstekas, kam tā nevajadzētu būt. Pie ieejas ieplīsusi arī siena. Esam sagatavojuši atzinumu un aizsūtījuši firmai. Tās uzdevums ir novērst visus defektus, kas parādās 2 gadu laikā pēc būvniecības.

Darbus veica SIA *Pretpils*, kas bija uzvarējusi vairākos projektos Dundagā. Šīs firmas būvnieki strādāja arī Veselības un sociālās aprūpes centrā.

Pabeigts arī sporta halles projekts. Ēka paredzama liela. Apkārtnes iekārtošana sagatavota atbil-

lēšanu iecirkņi Mazirbē Mazirbes speciālajā internātpamatskolā.

► Detālplānojums

Atcēla Dundagas pagasta padomes 26.03.2007. lēmumu *Par detālplānojuma izstrādi īpašumam «Veldzes»*, jo pašvaldībā līdz šim nav iesniegti īpašuma detālplānojuma materiāli, kā arī ne zemes īpašnieks, nedz detālplānojuma izstrādātājs jau pusgadu nav izrādījis interesi to darīt.

► Adreses maiņa

Mainīja Kolkas pagasta īpašumam *Banga Seafood* adresi uz *Piekrastnieki*, jo apbūvei paredzētās zemes vienības nosaukumā nedrīkst izmantot vārdu savienojumu juridiskas personas nosaukumu.

► Koku ciršana

Apstiprināja saistošos noteikumus Nr. 6 *Par kārtību koku ciršanai ārpus meža zemes Dundagas novadā*. Atļāva cirst kokus ārpus meža zemes Šlīteres ciema *Kāpurvalkos* un *Dzintarvalkos*.

► Dundagas tautas nams

Lūdza draudzei *Prieka Vēsts* sagatavot priekšlikumus par ēkas nomas termiņiem, plānotajiem ieguldījumiem, sadarbības iecerēm ar pašvaldību, un uzdeva Kultūras sadarbības padomei sagatavot tautas nama darbības redzējumu un izmantošanas nepieciešamību.

► Skolēnu pārvadāšana

Pagarināja līgumu starp novada domi un i/k *Auto un Būve* par skolēnu pārvadāšanu līdz 30. VI.

Pēc direktores lūguma, lai saglabātu Dundagas vidusskolas skolēnu skaitu, nolēma apmaksāt 26 Īves pagasta skolēnu un 6 Valdgales pa-

stoši mūsdienām. Projekts gaidīs kārtu uz būvniecību.

Dundagas vidusskola, piesakoties uz dabaszinātņu kabinetu renovācijas projektu, ir izturējusi konkursu un ieguvusi Eiropas Savienības līdzekļus, lai iekārtotu dabaszinātņu kabinetus. Pērn skaisti izremontēja 2 kabinetus — ķīmijas un bioloģijas. Vēl skola gaida aprikojumu. Darbi rīteja raiti, kaut gan, ņemot vērās sienas konstrukcijas, atklājās tukšumi, kas bija jāaizpilda. Nācās arī apmainīt pienākošos elektrotīklus, kas izrādījās sliktā stāvoklī. Tas radīja papildu izdevumus, bet darbs ir paveikts.

Domājām, kā padarīt gaišākus *Lielās skolas* gaitēņus. Gribām, lai vismaz puse no sienas būtu stiklotas un apgaismotas. Ir sagatavoti

gasta skolēnu ceļa izdevumus uz mūsu skolu, ko Talsu novads atteicies maksāt. Transporta izdevumi mēnesī ir aptuveni Ls 500.

Pēc iesniegtajiem lūgumiem nolēma apmaksāt divu skolēnu (no Kolkas un Pitraga) ceļa izdevumus uz Dundagas vidusskolu.

► Kolkas mūzikas skola

Apstiprināja Kolkas mūzikas skolas nolikumu.

► Kolkas tautas nama nolikums

Apstiprināja Kolkas tautas nama nolikumu.

► Ģerboņa lietošana

Atļāva uzņēmējam Ivaram Dambergam izmantot uz auto Dundagas pagasta ģerboni.

► Telpu noma Alfa kursam

Noteica Dundagas evaņģēliski luteriskajai draudzei par pils mazās zāles un garderobes izmantošanu nomas maksu Ls 1,00 kā par telpu nomu aktīvās atpūtas izmantošanai.

► Dzīvokļu lietas

Neatļāva vienai ģimenei mainīt dzīvojamo platību.

Vienu iedzīvotāju uzņēma dzīvokļu rindā.

► Atvaru detālplānojums

Nodeva sagatavotā *Atvaru* detālplānojuma 2. redakciju sabiedriskajai apspriešanai un atzinumu saņemšanai.

► Zemes ierīcība

Nolēma izstrādāt zemes ierīcības projektu īpašumam *Dundagas kokaudzētava* (6 ha), lai īpašnieks no tā varētu atdalīt 0,2 ha lielo meža gabalu.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Skolā un sporta zālēs

Par pagājušā gada remontiem lielajā un mazajā sporta zālē un *Lielajā skolā* stāsta novada domes izpilddirektors Elmārs Pēterhofs.

Mazajā sporta zālē galvenā bēda bija bojātā grīda. Reizē ar grīdas maiņu paredzējam arī kosmētisko remontu. Grīdas segums ir nomainīts, uzlikti mūsdienīgi radiatori, nomainīti arī logi, pielikti jauni basketbola grozi un jaunas vingrošanas sienas, sakārtota ventilācija un noliktava. Pirms tam zālē bija par karstu, pēc izdarītajiem darbiem tā vairs nav. Viss izskatās skaisti, taču zālē radusies akustikas problēma, jo grīdas segums kļuvis cietāks, nekā bija iepriekš. Domāsim, kā to atrisināt. Viena iespēja ir pie sienām

izvietot skaņu slāpējošus, mīkstus materiālus. Varētu izmantot gatavas reklāmas no piemērota materiāla vai arī tādus iegādāties un aicināt mūsu māksliniekus tos apzīmēt.

Lielajā sporta zālē nomainīts griestu segums, nosiltinātas sienas, kosmētiski izremontētas zāles sienas, sakārtota noliktava, kabinets un ieejas koridors. Pirmo reizi, kopš zāle uzcelta, tajā ir silts. Vasarā jānolako grīda, tad zāle lielos vilcienos būtu kārtībā.

Šogad plānots pie sporta zāles izremontēt ģērbtuves, izveidot pa-

Par zaļu pat vēl zaļāks

Direktoru pēdas

25. II Dundagas vidusskolā ar interesentiem tikās visi 6 bijušie šīs mācību iestādes vadītāji no 1977. līdz 2009. gadam: Jautrīte Freimute (1977–1988), Lūcija Zepa (1988–1990), Vilnis Vadonis (1990–1994), Māris Pētersons (1994–1998), Imants Brusbārdis (1998–2002) un Uldis Katlāps (2002–2009).

Kā pastāstīja tagadējā direktore Aiga Štrausa, tikšanās saistīta ar salidojumu un vidusskolas 65. dzimšanas dienu rudenī. Ārpusklases darba organizatore Inese Namsone aicināja direktorus paceļot atmiņas. Katrs ir atstājis pēdas, ar savu personību devis ieguldījumu skolas attīstībā. U. Katlāps atzina — kļūdams par direktoru, viņš ļoti centies saglabāt skolu tādā līmenī, kāda tā bijusi iepriekšējā direktora I. Brusbārža laikā. Savukārt I. Brusbārdis, kļūdams par skolas vadītāju, tieši tāpat domājis par sevi un direktoru M. Pētersonu.

U. Katlapa laikā ieviesa e-klasi, izveidoja korekcijas klasi un mājas lapu. I. Brusbārdis jūtas gandarīts, ka radīta skolas simbolika un karogs, ieviesti karoga svētki, kuros labākie skolēni fotografējas pie skolas karoga. Laika gaitā par skolas logo kļuvusi Daces Čoderes veidotā zīme no skolas karoga. I. Brusbārdis sacīja, ka M. Pētersona iecerētajai tūrisma programmai viņš vēl klāt pieliktu angļu valodu, aktiermeistariību un spēciņu vispārējo programmu. Diemžēl tūrisma programma mērķi nesasniedza, jo tā prasīja lielu finansējumu.

M. Pētersons savā skolas vadīšanas laikā saprata, ka Dundagai jābūt īpašai ar savām programmām: tūrisma un meža apsaimniekošanu. Sākās projektu laiks, arī skolā tos rakstīja. Notika Sorosa fonda–Latvija semināri, projektu nedēļas, skolas datorizācija. Mainījās ēdināšanas sistēma: nebija vairs kopgalda, bet skolēni un skolotāji paši izvēlējās, ko ēst. Apkalpoja privāta firma. M. Pētersons arī uzsāka tradīciju 1. IX aicināt skolēnus un skolotājus uz mācību gada iesākuma dievkalpojumu un pīt Adventa vainagu. Smagākais pārdzīvojums — *Mazajā skolā* uzsprāga katlu māja.

V. Vadonis atzina, ka šo katlu viņa laikā ielika. Toreiz daļēji bija pārejas laiks. Visvairāk enerģijas paņēma saimnieciskās lietas. Iegādājās skatuvei aizkarus, orķestrim — instrumentus. Viņš uzteica labo vadības komandu, īpaši mācību daļas vadītāju Kārlī Čoderu un savu vietnieci saimnieciskajā darbā Dzidru Reinbergu.

L. Zepa atzina, ka pēc aicinājuma

ir skolotāja, nevis administratore. Par direktori kļuvusi juku laikā: padomija bruka, brīva valsts vēl nebija. L. Zepa sacīja, ka nekādu augstu mērķi nemaz nevarēja izvirzīt, galvenais bija ieviest elementāru kārtību. Vissmagākais pārdzīvojums — ugunsgrēks pilī. Atstātās pēdas skolā — nomainītais sporta zāles jumts. J. Freimute par direktori šeit nostrādājis 11 gadus, visus — padomju laikos. Bijis viegli strādāt spēcīgās komandas dēļ. Direktore pati vairāk varējusi vēltīt laiku pils glābšanai, novada vēsturei. Viņas laikā sāka literārā novadpētniecība.

Āķīgi pajautāja I. Namsone: «Kāds bijis jūsu direktora krēsls?» Bijušie skolas vadītāji ar atbildēm tika galā lieliski. Visi sēdējuši uz viena un tā paša sēžamā. Vien U. Katlapa laikā tas nomainīts pret grozāmu krēslu ar ritentiņiem. U. Katlāps atzina, ka pārnēstā nozīmē krēsls bijis pietiekami patīkams. I. Brusbārdis savukārt sacīja, ka neko nenožēlo, laiks bijis interesants. Arī pēc M. Pētersona domām, tas

bijis aizraujošs laiks, taču atzina, ka pārāk lielā jaunība liegusi šo to aptvert. V. Vadonis teica, ka nav bijis vilinājuma būt par vadītāju. L. Zepa sacīja: «Krēsls man nekad nav bijis svarīgs. Paldies Vilnim Vadonim, kas to pārņēma».

Pateicības vārdus visiem direktoriem sacīja mācību daļas vadītāja Sarmīte Dinsberga. Ar muzikāliem priekšnesumiem direktorus sveica skolas instrumentālais ansamblis *Cath-up*, Santa Namsone un Artūrs Šnikvalds, viktorīnas jautājumus bija sagatavojis skolēnu pašpārvaldes vadītājs Klāvs Cirvelis.

Nobeigumā bijušie direktori sacīja paldies par uzaicinājumu un novēlēja skolēniem ņemt atbalstu no saviem skolotājiem, kas ir zelta vērti, bet skolotājiem simboliski dāvināja krūzi, «lai nekad nepietrūkst pavasara dzēriena, jo vienmēr jau kādai vālodzei slāpst».

Diāna Siliņa

Ir mūsu skolas laiks

Vecāku dienā

3. III Lielā skola rīkoja Vecāku dienu. Vecāki varēja piedalīties 4 atklātajās stundās un pēc tam apgūt ko no e-apmācības. Par skolā pieredzēto dalījās Gunita Tropiņa.

Man *Lielajā skolā* mācās divi bērni — Edijs (9. klasē) un Evita (8. klasē). Uz kuru klasi iet? Rīts pienāca ar satraukumu un izšķiršanos. Vispirms apmeklēju ģeogrāfiju pie skolotājas Valdas Paremas. Mācījāmies par Eiropas valstīm. Pāris zēnu nesevoja līdz. Tas nedaudz traucēja. Taču tad, kad skolotāja sāka jautāt, viņi atbildēja pirmie! Otrā stunda — ķīmija pie skolotājas Nices Jankovskas. Ļoti patika telpa. Ar interesi vēroju eksperimentus un sapratu, ka esmu aizmirsusi ķīmisko vielu formulas, tādēļ novērtēju, ka reakciju vienādojumus rakstīja uz tāfeles. Stundas beigās, kad bija jāatrisina reakciju vienādojumi, man veicās labi. Tālāk biju domājusi apmeklēt literatūru un ģometriju, bet līdz ģeometrijai netiku. Jau ar pirmajām minūtēm pie literatūras skolotājas Mārites Pēterhofas biju aizkustināta. Paldies meitenēm par mājas darbu — *Mans dzejoļu krājums*, par drosmi, par prasmi pamatot izvēli! Tad vajadzēja izveidot dzejoli dadaistu gaumē. Strādāju kopā ar Gati, un mums tapa dzejolis *Bibliotēka*. Sarunas par dzeju turpinājās līdz pat otrās stundas beigām.

Bija vērts nākt uz atklātajām stundām un e-apmācību, jo tās atklāja daudz jauna. Man kā mammai

šķiet — tā bija liela savstarpēja uzticēšanās. Gandarī tas, ka bērni ne-teica: «Mamm, būs Vecāku diena, bet tu nenāc». Grietas ticēt, ka šī iespēja bija būtiska ne tikai man, bet arī viņiem.

Paldies skolotājiem!

Uzklausīja Diāna Siliņa

Skolēnu darbi — labā līmenī

5. III vidusskolas 11. un 12. klašu skolēni aizstāvēja zinātniskās pētniecības darbus (ZPD). Par to stāsta ZPD koordinatore Inga Leistmane.

Lasījumi notika atsevišķi humānāro, dabas zinātņu (visvairāk darbu — 15) un sociālo zinātņu (14) sekcijā. Skolēni bija izvēlējušies gan oriģinālus tematus, kā *Fibonači skaitļi un zelta griezums*, gan aktuālus, piemēram, *Skolas formu ieviešana Dundagas vidusskolā*, un darbus labi uzrakstījuši. Aizstāvēšanu klausījās 10. un 11. klašu skolēni, tā gūstot pieredzi.

Kurzemes reģiona skolēnu ZPD lasījumiem, kas notiek 27. III Liepājas Universitātē, izvirzījām 3 darbus: Elīzas Laicānes *Skolēnu un skolotāju savstarpējās attiecības* (darba vadītāja Iveta Bērente), Sabīnes Freivertes *Teātra sports — psiholoģisku un teatrālu vingrinājumu komplekss ceļā uz radošu personību; teātra sports Dundagas vidusskolā* (Vaira Kamara) un Ievas Fridrihsones *Fridrihsone-Romanovsku dzimtas vēsture* (Imants Brusbārdis).

Rakstot ZPD, skolēni gūst pieredzi augstskolai. Ja viņiem izdosies darbus labi aizstāvēt valsts līmenī, tad pavērsies iespēja vai nu tikt kādas augstskolas budžeta grupā, vai arī iegūt papildu punktus iestāšanās. Ieteicams gan izvēlēties tematu saistībā ar nākotnes profesiju. ZPD ir sabiedrībai derīgi jau tagad, piemēram, skolotājs I. Brusbārdis piedāvāja darbus skolas muzejam.

Šogad ZPD tematus 10. klases skolēni izvēlējās jau līdz projekta nedēļai, kad sāka rakstīt. Pavasarī audzēkņiem būs jāiesniedz pārskats par darba gaitu. 11. klasē ZPD jābūt gataviem, jo tad ir vēl iespēja tos pieslīpēt un aizstāvēt 12. klasē vēlreiz. Vienošanās, iestājoties mūsu vidusskolā, paredz, ka skolēns uzrakstīs ZPD. Atestātā atspoguļosies ZPD sekcija un vērtējums.

Diāna Siliņa

Vai būs jauniešu centrs?

15. III ar novada domes priekšsēdētāju Aldonu Zumbergu, pašvaldības darbiniekiem, dažiem vidusskolas skolotājiem un pašpārvaldes dalībniekiem tikās Valsts Kurzemes reģiona pārvaldes Talsu iecirkņa Kārtības policijas priekšniece Līgita Boginska un nepilngadīgo lietu inspektori Mārtiņš Ziediņš un Jolanta Feldmane. Pēc tam aicināju izteikties vidusskolas pašpārvaldes vadītāju, 12. klases skolēnu Klāvu Cirveli, un pašpārvaldes dalībnieku, 11. klases skolēnu Robertu Sproģi.

Abi atzina — sēde bijusi intere-

santa. Klāvs uzskatīja, ka vērtīgi bijis dzirdēt domes priekšsēdētāja un pašvaldības darbinieku domas. Roberts sākumā necerēja, ka vēlāk sēde izvērtīsies tik aizraujoša. Viņu pārsteidza, ka vecāki cilvēki baidās vēlās vakara stundās no jauniešu bariņiem. Roberts un Klāvs paši kopā ar draugiem vakaros pastaigājas, bet nevienu tāpēc neapdraud. Roberts uzsvera — ne jau visi jaunieši, kas vakara stundās centrā turas kopā, ir bīstami. Klāvs atzinīgi novērtēja pašvaldības policijas inspektora Jāņa Simsona darbu ar jauniešiem. Tāpat viņu novērtēja sēdē.

Puiši ir pārliecināti — Dundagā vajag jauniešu centru, jo tad mazāk jauno cilvēku kļūtu pa ielām, bet pulcētos noteiktā vietā, kur labprāt uzspēlētu galda tenisu vai kādu citu galda spēli. Roberts ierosināja par jauniešu vadītāju aicināt Klāvu: viņš ir īsts cīnītājs un līderis. Taču Klāvs norādīja, ka šovasar beigs skolu un dosies studēt. Viņš domāja, ka piemērots vadītājs ir Roberts. Bet tik un tā vajag arī kādu vietējo pieaugušo, kam ir atslēgas, kas pie-skata visu. Roberts atzina — viņš varētu meklēt piemērotas telpas un domāt par jauniešu centra izveidi, ja būtu domes atbalsts.

Diāna Siliņa

Pavasara gaidās

Saulīte katru dienu iespīd vidusskolas logos, vēstīdama pavasari, bet reizē dod vitamīnus daudziem darbiem. Marts būs aizvadīts ar pasākumiem, konkursiem un olimpiādēm un paliks atmiņā ar e-prasmju nedēļu, kurā skolēnus papildus mācīja, kā darboties e-vidē. 3. III aicinājām vecākus piedalīties

mācību stundās, kā arī uzzināt par darbošanos un drošību internetā, diemžēl atsaucās tikai divi vecāki.

Aizvadīts Žetonu vakars, kurā pēc tradīcijas visi 12. klašu audzēkņi saņēma Dundagas vidusskolas žetonu, kas būs gan kā piemiņa un apliecinājums, gan arī kā talismans turpmākajos mācību un darba gados. Šogad žetonus kopā ar direktori izsniedza 12. klašu audzinātājas Andra Grīvāne un Inta Freiverte. Kādi audzēkņi bijuši vidusskolas gados? To katrs dalībnieks gan dzirdēja, gan redzēja, jo varēja pat ieskatīties 12. klašu skolēnu sākumskolas gaitās. Labi un aizkustinoši vārdi bija veltīti vecākiem par atbalstu un mīlestību, kā arī paldies teikts par klases audzinātāju un klasesbiedru stipro plecu.

18. III 5.–9. klašu grupā 32 meiteņnes cīnījās par titulu *Supermeitene 2010*. Kādi jābūt mūsdienu supermeitenei? Pašpārvaldes vadītājs Klāvs Cirvelis uzskaitīja garu sarakstu: gudras, skaistas, ātras, apķērīgas, modernas, sportiskas, jāprot pazīt mašīnu markas un iedzīt naglas. Titulu *Supermeitene 2010* ieguva 9. d klases skolniece Kristīne Kārkleva.

Lai iepriecinātu *Supermeitenes* un *Superpuikas* uzvarētājus, skola 23. III dāvināja braucienu uz Rīgas cirku, kur skolēni kā skatītāji piedalījās valsts konkursā *Superpuika 2010*.

Pirms brīvdienām, 26. III, pie mums ciemojās gaidīti ciemiņi, bijušie dundadznieki un vidusskolas audzēkņi, — Valdis Ābols un Romans Kundeckis.

Gaidām pavasari un pirmās sniegpulkstenītes!

Inese Namsone

Edija Tropiņa balva par uzvaru

Pērn jau 11. reizi Latvijas devītklasnieki piedalījās laikraksta *Diena* rīkotajā zināšanu konkursā *Kas notiek?*. Šoreiz skaisti valsti nodunējis Dundagas vārds: par uzvarētāju Kurzemē kļuva mūsu vidusskolas 9. b klases skolēns Edijs Tropiņš. 26. II viņš kopā ar ģimeni pavadīja brīnišķīgu dienu Rīgā. Par to stāsta Edija mamma Gunita.

Vispirms jau ik pa laikam saņemām vairākas vēstules no Antras Gailes, *Dienas mediju* sabiedrisko attiecību nodaļas projektu vadītājas. Viņa iepazīstināja mūs ar gaidāmo, ziņoja, ka Edijam jāsaņem prezētācija par sevi, ka sarīkojumā būs iespēja intervēt vairākus Latvijā pazīstamus cilvēkus.

Uz Rīgu devāmies mēs ar vīru Ivaru un visiem 3 bērniem: Ediju, Evitu un Ernestu. Kopā ar mums bija arī Ivara brālis un mans brālis, Edija krusttēvs, un skolotājas: Edija tagadējā audzinātāja Iveta Kundecka, *Mazās skolas* audzinātāja Marita Čaunāne un Sarmīte Dinsberga.

Galvaspilsētā vispirms apmeklējām Saeimu. Tur viss izskatījās citādāks, nekā vērojot televīzijā. Deputātu diskusiju telpā bija tumši sarkanās sienas. Kā var pieņemt lēmumus vietā, kas ir tik nomācoši tumša? Turklāt zāle dzīvē izrādījās mazāka. Interesanti, ka deputātu runāto ieraksta datorā, bet izsaucienus no zāles pieraksta

stenogrāfs. Gribējām zināt, vai darbs tautas kalpiem tiešām ir tik nogurdinošs, ka viņi reizēm pat sēžu laikā snaudz. Izrādās — likumprojektu pieņemšana ilgst pat līdz pusgadam un katrs jau zina, ko kurš sacīs, ietekmēt kaut ko ir ļoti grūti. Zālē noteikta līnija, ko nedrīkst pārkāpt, tāpat katram deputātam ir sava vieta, kurā neviens cits ne-

drīkst apsēsties. Par piemiņu, ka šeit būts, nofotografējamies zālē pie tribīnes.

Tālāk mūs veda uz laikraksta *Diena* centru. Tas bija ļoti iespaidīgs: sajūta tāda, it kā tu būtu augšā uz klāja, zem tevis arī ir klājs, viss pilns ar cilvēkiem. Mala, kur ļaudis sēdēja, bija no stikla. Bijām ekskursijā uz tipogrāfiju. Avīzi iespiež datorizēti. Man jau likās, ka tur ir pietiekami liels troksnis, bet mums pastāstīja, ka naktī, kad tipogrāfija sāk strādāt, tas ir daudz skaļāks. Darbinieki lieto austiņas. Redzējām lielos papīra ruļļus, kas sver 1500 kg.

Pēc tam devāmies uz prezidenta pili. Pagāja laiks, kamēr visi tikām iekšā pa vārtiem: no katras Latvijas daļas bija aicināti pa zinošākajam skolēnam un erudītākajai klasei. Pilī katrā telpā atradās pa pulkstenim un spogulim. Gids asprātīgi apspēlēja, kāpēc ir spoguļi. Jebkurš cilvēks, nonācis pie prezidenta, ir satraucies, bet, kad ieskatās spogulī un pretī ierauga kādu pazīstamu, nomierinās.

Sasveicināšanās un mūsu grupiņas fotografēšanās kopā ar prezidentu bija kā viens mirklis, tad devāmies blakus zālē. Kad visi bija sasveicinājušies, zālē no otras puses ienāca Valdis Zatlers un teica runu. Viņš stāstīja, kā jaunībā spēlējis basketbolu. Treneris jautājis savai

komandai, kuri ir visstiprākie. Prezidents savukārt jauniešiem jautāja: Kuri ir visgudrākie? Zālē atskan nepārliecinošs «mēs». Nu jā, mēs jau arī toreiz tāpat atbildējām un treneris teicis, ka tad labus rezultātus nav ko gaidīt. Prezidents vēlreiz prasa — kuri tad ir visgudrākie? Nu atskanēja skaidra un spēcīga atbilde — «mēs»! Prezidents novēlēja, lai ar tādu domu arī dzīvo konkursa uzvarētāji. Prezidents jauki aprunājās ar ikvienu individuālo konkursa uzvarētāju un katru klasi.

Mums viņš pajautāja, kuri Latvijas prezidenti bijuši Dundagā. Nosaucām Kārli Ulmani, kas ceļu uztaisīja, un Gunti Ulmani. Parunājām par ģimenes un dzimtas nozīmi. Sarunas nobeigumā uzaicinājām V. Zatleru uz Dundagu.

Tālāk devāmies uz Eiropas Savienības māju, kur tikāmies ar Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāju Ivetu Šulcu. Šeit baudījām gardas pusdienas.

Lai jaunieši šajā dienā arī izkustētos, mūs visus aicināja uz bouldinga centru, kas atradās netālu no *Dienas* redakcijas. Izmēģināju roku. Man patika.

Noslēgumā uzvarētājus sagaidīja

• **Rīgas pili 26. II. No kreisās: Ivars, Imants, Gunita, Evita, Edijs Tropiņi, Līva Kukle, Valsts prezidents Valdis Zatlers, Ernests Tropiņš, skolotājas — Iveta Kundecka, Sarmīte Dinsberga, Marita Čaunāne un Gundars Kuklis.**

No Tropiņu ģimenes albuma

apbalvošana *Swedbankas* centrālajā ēkā. Pasākumu atklājot, ļoti skaisti vijoles spēlēja zēns un meitene no Rīgas Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas, dalībnieki no konkursa uzvarētāju klasēm. Tas uzreiz radīja vēl jaukāku noskaņu. Sirsnība un cieņa izpaudās pret uzvarētājiem, jo vispirms noskatījās katru uzvarētāju un klases prezentāciju, tad viņus apbalvoja. Jau pati diena bija balva, bet vēl katrs uzvarētājs saņēma diplomu, kausu un žurnāla *Ilustrētā Zinātne* abonementu.

Pēc tam ikviens varēja jautāt, jo bija ieradušies vairāki interesanti cilvēki.

Vakara noslēgumā vēl visus gai-

dīja svētku vakariņas un atvadīšanās.

Otrajā dienā e-pastā saņēmām pateicības vēstuli par piedalīšanos. Paldies *Dienai* par atmaksāto degvielu, tas bija liels atspazs. Ļoti būtiski arī, ka Edijs drīkstēja aicināt līdzī vīņam nozīmīgākos cilvēkus.

Nākamajā gadā devītklasniece būs meita Evita. Edijs domā, ka viņai šajā konkursā būs liela konkurence jau tepat, Dundagā, jo viņš draudzējas ar Edvīnu Emerbergu, kas arī būs 9. klasē un ar ko abi pārsprīē sportu un politiku.

Diāna Siliņa

Dundagas seriāls

MAZBĀNĪTIS

Turpinājums. Sākums 86. numurā.

Pabeidzam Maigas Štreinertes atmiņu stāstījumu.

Rezerves dežurante citās stacijās

Esmu izstrādājusies lielākoties pa mazām stacijām. Viss bija padots Ventspils galvenajam dispečeram, es pat Ventspilī par dispečeri esmu strādājusi. Biju stacijas rezerves dežurante, atvietoju priekšniekus un dežurantus. Stacijas priekšniekiem svētdienas piešķīra brīvas, caurmērā iznāca četras mēnesi.

Rezerves dežurantam galvenais bija *papīru* darbs. Lūžņā bija jāpieņem ogles. Stendē strādāju uz mazajiem ceļiem, Valdgālē, kur bija otrs dispečerpunkts, deva ceļatļaujas. Svarīgi bija pareizi sadzirdēt telefonogrammas. Virskonduktori reizēm kļūdaini saklausīja, jo mīlēja iedzert.

Reiz bija tā: izdota ceļatļauja no Valdgales, bet nav nolikts krustojums Plintiņu stacijā. Man jāpaskrien vilcienam pretī un jāaptur, lai neiznāktu sadursme. Nakts, mežā gaudo vilki. Lukturītis rokā, un uz priekšu. Pārmijas ir vairākus simtus metru attālumā no stacijas, un pēc noteikumiem man vēl jāaizklūst aiz pārmijām vairākus metrus, lai apturētu vilcienu.

Reiz Ovišu stacijā aizstāju stacijas priekšnieku, kam vajadzēja nokļūt Rīgā. Stacija — koka ēka, mitra, nevēdināta, pelējuma smaka tāda, ka elpu rauj ciet. Visur priekšnieki bija pīpētāji. Katrā stacijā māju vispirms iztīrīju, izmazgāju, tikai tad apsēdos. Oviši palika visu mūžu atmiņā — aka ir, bet spaiņa nav. Dzīvoklis noslēgts. Dzert gribas! Sazinājos ar Ventspili, no turienes dispečeri atsūtīja pudeli ar šņori. Netālu pāri kāpām bija ezers, vietējie iestāstīja, lai tur ejot mazgāties.

Lielirbes stacijas priekšnieks aiz gara laika remontēja pulksteņus. Tur man vajadzēja piekļūt skapītim, kur augšā glabājās biļetes, bet

apakšā atskaites, rezerves biļetes un arī nauda. Tā noslēgts, ka nekā. Apgāzu skapīti uz acīm, piekļuvu, kur vajag, tikai visas biļetes sajaucu. Beigās gan sakārtoju pēc numuriem.

Kad nāca komisija, tad vajadzēja ziņot kā zaldātam: darba laikā nekādu atgadījumu nav, ziņo tādas un tādas stacijas priekšnieks. Vai rezerves dežurants. Reiz mazgāju telpas, beržu netīrumus. Pēkšņi ienāk Jelgavas priekšnieks Novikovs, ierauga mani — garās bikses kājās, pēdas plikas — un prasa: kas te notiek, balle būs vakarā, vai, kādus kavalierus pieņemsi? Atbildu, ka vakars vēl tālu, vēl grīdām jānožūst. Labi, Novikovs aicina apskatīties pārmijas un ceļa atzarus. Kur bāsām kājām iešu? Pēc pusstundas atnāca un teica, ka viss kārtībā.

Daudzas stacijas es nosaucu pa savam. Ogsilu, kas taisnajā līnijā uz Ventspili bija vienu pieturu pirms galapunkta, iesaucu par Čūsku pili. Tur visriņķī meži, purvāji, kā pavēru durvis uz uzgaidāmo telpu, tā liels zalktis pretī. Stacijas priekšniekam govs pie sētas, tai cits zalktis ap kāju riņķī, pie pupiem klāt un sūc pienu ārā.

Mazirbes staciju nosaucu par Skudru staciju. Aizbraucu strādāt, koferītī līdzī pārtika, arī medus burciņa. Vāciņu toreiz nebija, tikai ar papīru pārsieta. Attaisu — burka pilna ar skudrām! Pārējā pārtika arī. Visa stacija mudž. Labi, ka trīs kilometru attālumā dzīvoja tēvamāsa. Man bija daudz brīva laika, gāju viņai palīgā un tur dabūju paēst.

Nakšņošanai stacijās bija ļoti cietas dermatīna gultas. Ja spieda sānus, salocīja formas tērpu un palika apakšā. Šinīs laikos neviens jaunietis tādos apstākļos nestrādātu.

Kad man sakrājās brīvdienas, tad

braucu pie māsas ciemos uz Rīgu. Ceļš nemaksāja neko. Vēlāk māsa dzīvoja Maskavā, un es tāpat pie viņas braucu katru gadu — ar brīvbiļeti.

Dundagas stacijas priekšnieki

Vēl no pirmskara gadiem atceros priekšnieku Šmiteru. Feins onkulis. Ulmaņa laikos 18. novembra vakarā gājām skatīties, kā pie stacijas dedzina ploškas. Pirms svētkiem atveda veselu vagonu ar mētrām, un strādnieku sievām bija jāpin vītnes, lai izpušķotu staciju. Tad vēl bija vecā ēka, apmēram tur, kur tagad ir vidusskola. Uz veco staciju nāca ceļš no Ventspils, kur tagad brauc uz kapiem. Vecajai stacijai galā bija māja, kur dzīvoja ceļmeistars — viņam tur bija kantoris.

Šmitera laikā no vecās stacijas pārnāca uz jauno. Šmiters nostrādāja visus kara gadus un pārgāja uz Stendi, vēlāk bija vilcienu kustības pārraug. Mira vilcienā, braucot no Jelgavas uz Stendi.

Tad nāca Brizgis, ar kura meitu Brigitu mācījos vienā klasē. Viņš ieradās kā bēglis kara laikā no Eglaines un dzīvoja uz Ģibzdes ceļa tā saucamajā *Bišu mājā*. Brizgis Eglainē Ulmaņlaikos bija strādājis par priekšnieku, un kad viņam pa telefonu vajadzēja ziņot: Dundaga, viņš vienmēr atbildēja aplam: Eglaine. Bet man tagad ir līdzīgi. Kad meita

zvana, ka drīz būšot mājās no Ikšķiles, es vīram saku: man meita zvanīja no Plintiņiem.

Brizgi neviens padotais nekad nesauca vārdā. Bija pieticīgs, lai gan reizēm arī diezgan uzstājīgs. Man Brizgis nevēlēja mācīties, pat ņēma nost grāmatas — «tas jums nav jāzina», bet dežurants Kleiņšmits nesa atpakaļ. Viņš mani virzīja uz priekšu.

Pēc Brizga nāca Strazdovskis. Īpatnis, bet mierīgas dabas. Galva vienmēr gaisā, skatījās pa logu, rokas uz muguras uzlicis, kaut ko domāja. Rakstīja dzejoļus. Bija iemīlējis darba biedrē, dežurantē Martā Derkevicā. Tai uz maiņu vienmēr atstāja dzejoļi.

Strazdovski nomainīja Kazimirs Vērdiņš no Latgales puses. Dikti varēns, komunisti, visus strostēja. Reiz kāda svērāja neieradās darbā, un viņu par to notiesāja. Tā kā viņa bija mātes cerībās, tad cietumā gan neielika.

Es biju teikusi: lai kur strādāšu, bet pie Vērdiņa gan ne. Bet iznāca! Viņš to bija dzirdējis un prasīja, kāpēc. Atbildēju: tāpēc, ka jūs jaučaties vilcienu kustībā iekšā! Par to atbild stacijas dežurants, kā viņš pārmijniekam un virskonduktoram ir pateicis, tā ir jābūt. Es tieši tad

• **Maiga Urbāne dežurantes formas tērpā 50. gadi.**

strādāju par dežurantu — kādus gadus trīs uz vietas.

Kārlis Paegle bija pēdējais priekšnieks — pēc Vērdiņa. Tad jau mazbānītis sāka jukt. Samazināja darbinieku skaitu, dežurants palika tikai viens. Indriksonu no pārmijniekiem pārcēla par dežurantu. Kādu laiku pēc armijas par rezerves dežurantu strādāja Uldis Vītols. Beigās laikam pat dežuranta vairs nebija, palika Paegle un svērāja. Visbeidzot Herta Avota viena pati.

Priekšniekam un dežurantiem, virskonduktoriem, pavadoniem un mašīnistiem bija formas tērpi. Svērājām gan ne. Kad gāju prom no darba, viena svērāja no manis nopirka manu formas tērpu, ko kādreiz biju dabūjusi par brīvu. Viņai tas ļoti patika.

Kad 1962. gadā pārcēlos uz Jaunogri, mazbānītis vēl bija un palika dažus gadus. Mūsu lokomotīvi nodeva lūžņos, to uz Ventspils parku nepārveda.

Alnis Auziņš

Foto no M. Štreinertes (Urbānes) albuma

Kļūdas labojums. Pagājušajā reizē redzamajam attēlam «Sliežu likšana pie jaunās Dundagas stacijas ēkas 1942./43. g.» pareizi jābūt rakstītam: «Sliežu nojaukšana 60. gados».

Turpmāk vēl.

• **Plintiņu stacijas priekšnieka bēres 50. gadi.**

Uzmanīgi ar sievietēm!

Tā autors Andrejs Koreičuks nodēvējis komēdiju, ko neatkarīgais teātris *Kabata 13*. III bija atvedis uz Kolka tautas namu.

Izrādes režisors un galvenās lomas — Parīzes mākslinieka Dibua — tēlotājs bija viens no Latvijas Nacionālā teātra vadošajiem aktieriem Voldemārs Šoriņš. Viņa mīļotās sievietes atveidoja aktrises Aida Ozoliņa, Ruta Vītiņa un Egija Missa. Visi izrādes pārpratumi saistās ar mīlas dēkām. Aktieri darbojās brīvi un atraisīti, ar labu gaumi. Darbību papildināja muzikālie numuri, kuru autori bija pats V. Šoriņš un Imants Paura.

Laikā, kad visapkārt virmo negācijas, izrāde deva ļoti noderīgus smieklus vitamīnus. Ik pa brīdī amizantās situācijās atskanēja aplausi. **Kāds kolcenieks atcerējās, ka pēdējo reizi profesionāls teātris — Rīgas Operetes teātris — Kolkā viesojies 1981. gadā.** Un tautas namā darbojās arī kafejnīca *Jaunliepas* — kā istā teātrī!

Jautāju tautas nama vadītājai Inorai Spoģei, vai nebija liels risks piekrist producentes Aidas Ozoliņas piedāvājumam atvest šo izrādi uz Kolku: «Uzdrošinājos pieņemt viesmāksliniekus no Rīgas tāpēc,

ka oktobrī Dundagas amatierteātra izrāde *Aijā, žūžu, bērns kā lācis* Kolkā pulcēja vairāk nekā 100 skatītāju. Jā, riskējām, jo ar māksliniekam bijām vienojušies par noteiktu samaksu, kas bija jāsedz tikai no biļešu ieņēmumiem. Labi, ka uz izrādi atbrauca arī dundadznieki. Ja vēlamies uzņemt profesionālus māksliniekus, savu reizi dundadzniekiem jābrauc pie mums, savu reizi mums — pie viņiem».

Pēc izrādes no aktieriem uzzināju, ka viņi ir gandarīti par izrādi Kolkā, jo visu laiku jutuši skatītāju atsaucību. Mākslinieki labprāt te atgrieztos ar kādu citu izrādi. Tādu *Kabatas* producentei Aīdai Ozoliņai netrūkstot. Ir gan jautras un mazliet skumjākas izrādes pieaugušajiem, gan arī ļoti jaukas izrādes bērniem. Viss ir mūsu pašu rokās. Ja gribēsim redzēt tepat uz vietas profesionālus māksliniekus un apmeklēt izrādes kuplākā pulkā, sadarbība noteikti turpināsies. Ja nē, paši vainīgi.

Baiba Šuvcāne

Amatierteātris Gada izrādē 2009

Dundagas amatierteātris, kam tagad ir nosaukums *Vojmanšess!*, 21. III Liepājā piedalījās Kurzemes reģiona amatierteātru skatē. Par to, kā mūsējiem veicies ar Harija Gulbja *Aijā, žūžu, bērns kā lācis*, stāsta režisore Vaira Kamara.

Piedalījās Kurzemes 9 labākie kolektīvi, no mūsu puses vēl sabilnieki ar Rūdolfa Blaumaņa *Zagliem* (režisore Inga Krišāne). Skate notika divas dienas, žūrijā — teātra kritiķi Ilze Kļaviņa, Benedikts Kalnačs un režisors Valdis Lūriņš.

Nospēlējām deviņus izrādi, diemžēl iepriekšējo reizi bijām spēlējuši pirms mēnešiem diviem. Mūsu pils mazo skatuvi esam labi apguvuši. Milzīgā, dziļā un plašā Liepājas Latviešu biedrības nama skatuve mums radīja papildu grūtības.

Žūrija mūs uzslavēja, ka visā izrādē jūt ansambļa saspēli, un par aktuālo tēmu. Kā audzināt jauno paaudzi? Padomju laika metodes neder, bet jautājums paliek. Kam ar to nodarboties? Mājai? Skolai? Cik liela atbildība prasāma no paša jaunieša?

Austra Auziņa saņēma diplomu par veiksmīgu direktores lomas atveidi! Žūrija uzteica arī Maizīšu pāri — Rutu Bērziņu un Aigaru Za-

diņu. Mani iepriecināja arī Ģirts Liepiņš Jāņa lomā, ļoti laba bija Rūdiņa Balķīte Japiņas lomā, veiksmīga bija Aelita Grīvāne inspektora lomā. Aivaru pirmizrādē spēlēja Jānis Zadiņš, tagad Aivaru atveido Arturs Lauciņš.

Žēl, ka neizdevās noskatīties pārējās izrādes. Aizbraucām tikai uz savu izrādi, kas bija pati pēdējā skatē.

Vērtēja 10 ballu sistēmā. Deviņas balles no pirmo vietu ieguva mājnieki — Metalurgu tautas teātris ar Anšlava Eglīša lugu *Karmen*, tikpat punktu arī ventspilniekiem un saldeniekiem, 8 punkti Liepājas tautas teātrim, 7 punkti mums, sabilniekiem un Jaunlutriņu amatier-teātrim, bet pa 5 punktiem ieguva uģālnieki un pāvilostnieki.

Pašlaik mūsu jaunākā izrāde ir *Sibillas diena*. Gribētos iestudēt vienu tautas gabalu...

Alnis Auziņš

Paulam Ķierpem 1. vieta!

10. III Ventspilī Latvijas profesionālās ievirzes mūzikas izglītības iestāžu programmas *Pūšaminstrumentu spēle* audzēkņu Valsts konkursā Dundagas Mākslas un mūzikas skolas audzēknis Pauls Ķierpe tubas spēlē ieguvis I vietu. Apsveicam Paulu, skolotāju Jāni Cirveli un koncertmeistari Daci Šmiti!

A. A.

Dejotāju panākumi

Gatavojoties X Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkiem, kas norisēs jūlijā Rīgā, 13. III Liepājas Olimpiskajā centrā notika Kurzemes novada mūsdieniju deju atlases skate. Labi veicās dundadzniekiem.

Dundagas vidusskolas mūsdieniju deju grupa *Sensus* (vadītāja Daina Miķelsone) 1.–2. klašu grupā ar deju *Grinča Ziemassvētki* un 5.–9. klašu grupā ar deju *Galvenajā lomā krēsls* ieguva 3. pakāpes diplomus.

Inga Ieviņa, Talsu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

(Turpinājums no 1. lpp.)

58. 1. a pants par dzimtenes nodevību. 11. aprīlī ar visām mantām mani izsauca uz etapu. No rīta mūs, 30 latviešus, ielika arestantu vagonā, un nākamajā rītā jau bijām Maskavā.

Pēc tam caur Gorkijas cietumu nokļuva Kirovā. Tur pārsūtāmajā punktā bija drausmīgas blaktis. Tad — vilcienā iekšā un uz ziemeļiem, uz Komi Republiku. Tur mūs dzina strādāt purvainā mežā. Uznāca silts laiks, mani saēda odi un sasilmu ar malāriju. Nokļuva slimnīcā. Pa naktīm cietu no liela drudzā. Bet izturēju. Tad man uzmetās izsīkums ar visu miesu. Tā niez, ka nav izturams. Aizgāju pie dakteres. Viņa sāka ar mani runāt. No kurienes? No Rīgas etapa. Vai, cik Rīga ir skaista! Viņa, armijas ārste, pēc kara ar savu vienību bija iegājusi Rīgā. Viņa teicās man palīdzēt. Daktere mani nosūtīja uz invalīdu nometni.

Invalīdu nometnē sāku taujāt pēc latviešiem. Darba zonā esot ugunsdzēsējs, vārdā Arnolds. Vai tik nebūs tas pats no centrālcietuma? Un tiešām! Viņš, kaut gan dzīvoja darba zonā, bija brīvvalsts.

Klēvers un es. Noliktavā sadabūjām instrumentus: akordeonu, kontrabasu un ģitāru. Spēlējām *Zilo lakatiņu*. Pienāk klāt virsnieks, kultorgs, un prasa, kādā valodā dziedam. Latviski. Viņš paslavē mūs, ka labi sanāk, un ierosina uz pirmo maiju sagatavot koncertu. Repertuārs mūsu ziņā. Labi. Spēlējām pārsvarā tautas dziesmas un pazīstamas melodijas, arī *Zilo lakatiņu*. Jā, mēs riskējām. Mūs uzņēma ar aplausiem.

Vēlāk piebiedrojās krievu virsnieks, kas labi spēlēja mandolīnu, un ukraiņis, bungu virtuozs. Ēdnīcas zālē uztaisīja paaugstinājumu, un brīvdienās spēlējām krieviem populāras melodijas. Arī cietumnīku melodijas un pasaulē pazīstamas melodijas. Par velti ne — par vēdera tiesu.

Jau 40 gadu vecumā sāku spēlēt pūšamos instrumentus. Vispirms altu, tad diriģents ieteica trompeti. Kad pārcēlos uz Kolkū, mani sameklēja talsenieki un iesaistīja mežraga kvartetā. Desmit gadus spēlēju, daudz bēres un kapu svētkos. Vēl nesen dziedāju Kolkas jauktajā korī.

Svešā malā,

nebrīvē

No ziemēlu nometnes, kur iemācījies galdnieka arodu, pa etapu mūs ar Arnoldu aizsūtīja uz Karagandu. Arī Vidusāzijā ziemā nekāda siltuma nav, pūš drausmīgi vēji, burāni, zeme ar debesīm griežas kopā, sniegs ar ogļu putekļiem. Ja seju mazgāja aukstā ūdenī, tad acis kļuva kā sievietēm, kas izķēpā tušu. Specnometnē Karagandā bija cietuma režīms, pa naktīm barakas slēdza, uz darbu gājām, rokas aiz muguras salikuši. Uz katra apģērba gabala bija numurs. Mans bija krievu Г 821. Vēlāk mūs nosūtīja uz lauksaimniecības nometni Karagandas apgabalā. Vecāki bija izsūtīti uz Tomskas apgabalu. To

uzzināju, ziemēlos būdams. Saņemu tēva rakstītu atklātnīti, ko viņš kādā stacijā bija izmetis pa vagona logu. Tā mēdza darīt, lai sazinātos. Ziemēlos, Komi, sākumā no nezeimerētiem zaļiem dēļiem taisīju zārkus. Vēlāk strādāju galdnieka darbu un taisīju pat mēbeles. Karagandā strādāju kā augstkāpējs, jo man nekad nereiba galva. Tad mani norīkoja ķieģeļu ražotnē. Lauksaimniecības nometnē iemācījies metināšanu, atslēdznieka darbu, bet vēlāk Sibīrijā pieteicos par virpotāja mācekli. Kad atgriezies Latvijā, ilgus gadus nostrādāju par universālvirpotāju.

Nometnē ēdiens kļuva labāks. Ja paziņoja, ka būs kāda komisija, tad bija pilnīgi kā svētkos. Pēc ēdiena uzreiz varēja zināt, ka ieradīsies priekšnieki. Augstie kungi pat atnāca pagaršot un brīnījās: jūs lieliski baro! Bet reiz viens pačukstēja, ka tā ir tikai šodien. «Kā tā? Atnāciet pie manis uz kabinetu!» Protams, iet stāstīt bija liels risks.

1954. gadā no Maskavas pienāca telegramma, ka mani atbrīvo 24 stundu laikā. Bet pārsūtīšanas punktā gaidu vienu diennakti, otru,

trešo. Kāds latvietis saka: «Es te 9 mēnešus gaidu. Viens cits dokumentus gaida 2 gadus. Tu jau piektajā dienā nervozē». Dokumentus saņēmu, bet atbrīvošanas apliecībā bija ierakstīts, ka jābrauc pie vecākiem uz Sibīriju.

Ierados Sergejevo ciemā Ziemassvētku vakarā. Šoferis, kas mani atveda, parāda, kurā mājā dzīvo mani vecāki, un teic, ka grib redzēt, kā pēc tik ilgiem gadiem satiksīties. Es izdomāju, ka Ziemassvētku vakarā iet čigānos. Pārliku galvai segu un klauvēju pie durvīm. Durvis atveras — mamma! Viņa saka: «Kas te nāk mani baidīt? Es gaidu savu dēliņu». Nometu segu, sprūku iekšā. «Mamma, tu mani gaidi! Es esmu atgriezies!» Mamma joprojām ir apjukusi, skraida pa istabu un saka: «Nevar būt, nevar būt. Vai tiešām?» Es viņu mierinu un prasu, kur tēvs. Izrādās, aizgājis pie citiem latviešiem uz eglīti. Bet mamma nebija gājusi līdzī, jo nojautusi, ka varu atbraukt. Nu viņa man iedod nomazgāties, pacienā ar tēju. Drīz dzirdu soļus. Ienāk tēvs, bet es esmu pamucis aiz aizkariem. Tēvs ar acīm ko meklē. Un prasa mammai: «Kur soma, čemodāns, kur vijole?»

Kaimiņš Aivars Freimanis par Kārli Lagzdiņu: «Neesmu dzīvē sastapis otru tik laipnu un izpalīdzīgu cilvēku!»

Nu vairs nevaldos uz metos pretī. Visi raudam prieka asaras.

Atklātnīte, ko es biju uzrakstījis, atceļoja tikai pēc 5 dienām. Nebijām tikušies turpat 8 gadus. Vecākus izsūtīja 1949. gada 25. martā. Es pirmo vēstulīti vecākiem — bez markas, no cementa maisa salocītu trīsstūrīti — biju aizsūtījis no lēģera. Nebrīves laikā sarakstījos arī ar sludinātāja Bukstiņa meitu Zvaigznīti Ginteri. Šī sarakste man bija ļoti nozīmīga.

Izsūtījumā nosapņoju, ka saņemmu dokumentus par atbrīvošanu. Izstāstu to darbā savam māceklim, tas tālāk. Ceha priekšnieks to uzzina, atnāk, uzklapē man uz pleca un saka: «Tev savu dzimteni neredzēt kā savas ausis». Atbildu: «Man ir tikai viens lūgums: kad saņemšu dokumentus, apsoli, ka atlaidīsiet tūlīt». Labi, tas neesot grūti. Tikai

• Universālvirpotājs Jelgavā.

Dažas draudzenes. Bet dzīves draugs viens

Biju aizvests uz Komi. Pirmajā dienā pa etapu ieradušos baroja atsevišķi. Uzreiz viena kalpotāja tieši man priekšā noliek bļodiņu ar putru. Blakus ārkārtīgi vājš lietuvietis, grasījos dot viņam. Nē, nē, tas esot man. Paēdu, pateicu paldies. Otrā dienā atkārtojas tas pats. Ieskatos — glīta meitene. Ne tāda vāja kā es. Vēlāk, kad nokļuva brigādē, viņa atkal man atnesa biezputru. Pienāca vasara. Reiz svētdienā viņa ienāk zemlankā, apsēžas uz manas gultas. Bet ar muguru pret mani un runā ar citiem. Es klusi pa otru pusi ārā. Viņa man pakaļ. Man bija uzsiets lakatiņš uz galvas, jo ļoti karsts. Norauj man lakatiņu un prasa: «Kāpēc tu bēdz no manis, tu man patīc». Es saku: «Mana sirds ir aizņemta, man ir meitene Latvijā». Nu labi. Tad lai atmiņai viņai atstāju lakatiņu. Un viņa man iedošot lakatiņu no sevis. Balts ar izrakstītu maliņu, ilgi glabāju. Tā arī palika. Bet biezputru tik un tā deva.

Nezināju, ka mana pirmā mīlestība, kas palika Latvijā, arī ar ģimeni jau bija izsūtīta. Kad viņa pārbrauca mājās, sadraudzējās ar vienu tipu un vēlāk noklīda no ceļa. Un tā gadījās, ka es savai pirmajai mīlestībai nospēļu bēres.

Karagandas lauksaimniecības nometnē sapazinots ar vienu vidzemesnieci. Kļuvām sirsnīgi draugi. Vēlāk izšķīrāmies, bet sarakstījāmies. Tad viņa uzrakstīja, ka ir viens neatlaidīgs draugs. Reiz Valdemārpils vei-

kalā satikāmies. Abi jau bijām precējušies. Pēc kāda laika Valdemārpils kapos spēļu kapu svētkos, un man teica: vakar Skaidrītei Rozentālei spēlējām bēres. Pajautāju, lai parāda viņas kapu. Man bija sarkana nelķe, to noliku viņai uz kapa.

Ar savu dzīves draugu Ritu iepazinots pēc izsūtījuma. Abi bijām Jelgavas baptistu draudzē un dziedājām korī. Bet, līdzko bijām iepazīnušies, es avarēju ar motociklu. Nonācu slimnīcā. Rita nāca apmeklēt. Izrakstījos no slimnīcas, bet labā kāja bija iekalķojusies celī, un es to nespēju palocīt. Man bija 34 gadi, Ritai 21. Es teicu: «Tu esi jaunāka, kam tev dzīvi saistīt ar invalīdu?» Reiz viņa mani pavadīja uz mājām pilsētas nomalē. Rita jautāja: «Ja mēs jau būtu precējušies un ar mani kas notiktu, vai tu mani pamestu?» - «Protams, ka ne». - «Tad kāpēc tu gribi, lai mēs tagad pārtrauktu draudzēties?» Drīz nolēmām salaulāties. 1959. gada 1. novembrī svinējām kāzas.

Biju neatlaidīgs, un kāja atlaba. Vēlāk neviens nevarēja pateikt, ka es mazliet kliboju.

Varbūt man nebija ideāla ģimene. Mums ar sievu bieži bija pretēji uzskati, kas vienam patika, tas otram ne. Bet es uzskatīju, ka man jāpilda pie altāra dotais solījums kā kristietim un kā vīrietim. Turklāt nespēju iedomāties labāku māti mūsu bērniem! Mājas solī viņa bija apbrīnojama. Rita mani atbalstīja, kad bieži gāju uz mēģinājumiem. Jā, viņa bija ļoti labs dzīves draugs. Kādreiz strīdējāmies, bet ne bieži. Piedzīvojām arī daudz priecīgu brīžu. Atvaļinājumus centāmies pavadīt kopā pie ūdeņiem.

Pirms gada nosvinējām zelta kāzas. Šogad 1. janvārī sieviņa aizgāja mūžībā. Tas ir diezgan bēdīgi, bet no viņas paliek trīs bērni, astoņi mazbērni un divi mazmazbērni. Tīcu, ka satiksīties mūžībā. Mūsu dvēseles atgriezīsies pie mūsu Tēva, kas ir debesis. Tas neļauj noskumt.

Alnis Auziņš

Foto no K. Lagzdiņa albuma

• Ar dzīvesdraugu Ritu kāzās 1959. gadā un zelta kāzās 2009. gadā.

ko Latvijā darišot, tur viens latvietis un divas govīs. Tieši tās pašas dienas vakarā saņēmu dokumentus par atbrīvošanu, otrā rītā tos noliku priekšniekam uz galda. Viņš paņēmu, sāka lasīt, rokas trīc. Meklē papirosus. «Uzsmēķējiet, nomierinieties un parakstiet», es saku. Tā 1958. gadā atgriezies mājās.

To atceramais martā

Pasaules vecākā lībiete

Grizelda Marija Bertholde-Kristiņa 19. III Kanādā svinēja simto dzimšanas dienu.

Grizelda Bertholde dzimusi Dundagas pagasta Vaides ciemā, Žonaku mājās lībiešu Pētera un Līzes Bertholdu ģimenē. Mājās valdīja lībiešu valoda. Grizeldai uz mūžu atmiņā

iespiedušies Jāņi, kad jūrmalā dedzinātas vecās zvejas laivas.

Trīsdesmito gadu sākumā Grizelda izmantoja līvu jauniešiem doto iespēju par brīvu mācīties Somijā,

kur arodskolā apguva pavāra arodu.

1938. gadā Grizelda apprecējās ar Voldemāru Kristiņu, arī no Vaides ciema, un dzīvoja Rīgā.

Miervaldis Ceimurs atceras 1944. gada vasaras nogali, kad kopā ar savu māti, Grizeldu un viņas dažus mēnešus veco meitiņu Sarmīti devās no Rīgas uz Vaidi. Tā kā sarkanarmija bija bloķējusi dzelzceļa līniju Rīga – Stende – Ventspils, bija jābrauc ar mazu tvaikonīti uz Mērsragu, tālāk ar mazbānīti līdz Mazirbei un tad pajūgā uz Vaidi.

Kad Vaidē ieradās arī Grizeldes dzīvesbiedrs, Kristiņu ģimene sāka gatavoties braucienam uz Gotlandi. Vācu krasta apsardze izsniedza atļaujas braucieniem uz Vāciju, tāpēc nekavēja bēgļu motorlaivas, jo sākotnējais virziens sakrita.

1944. gada 22. oktobrī visi trīs Kristiņi kopā ar 2 citām ģimenēm devās bēgļu gaitās. Jūrā bēgļu laivu apļena vācu ātrlaivas, tomēr divai-

• Voldemārs, Sarmīte un Grizelda Kristiņi 1948. gadā Zviedrijā.
Foto no Miervalža Ceimura albuma

nā kārtā ļāva turpināt ceļu. Grizelda visu mūžu šo notikumu apzīmējusi par «likteņa pirkstu». Likstas ar to vēl nebeidzās, jo vēlāk apstājies laivas motors. Kad pēc divām uz jūras pavadītām naktīm sasniegta sauszeme, bēgli vēl šaubījušies, kas tā par valsti...

Zviedrijā Kristiņi tomēr nav palikuši. Uztraukumu radīja latviešu leģionāru liktenis, ko zviedru valdība izdeva PSRS. Tāpēc Kristiņi nolēma doties tālāk uz Kanādu. Darba mūžu pavadījuši Toronto, vēlāk ap-

metušies Toronto luterāņu draudzes lauku īpašumā Saulainē, kur sirmā jubilāre dzīvo joprojām. Kā jau diplomēta pavāre Kristiņa kundze kaimiņus cienā ar pašceptu rupjmaizi un ābolkūkām, kurām āboli ņemti no pašas dārza.

Savulaik mācītājs Arveds Celms rosinājis Grizeldu Kristiņu ierunāt kasetes lībiešu valodā un sūtīt tās Latvijas skolām. Nesen izdots līvu valodas mācības disks, kurā Kristiņa kundze ierunājusi 10 dialogus. Pāris reižu Grizelda Kristiņa mērojusi tālo ceļu no Kanādas uz Latviju, lai apciemotu radus Vaides ciemā.

Dzīvesbiedrs Voldemārs miris pirms 20 gadiem, bet Grizeldas ģimene ir meita Sarmīte, divi mazdēli un mazmazmeita. Lai veselība un možs gars pasaulē vecākajai lībiete!

Pēc Miervalža Ceimura atmiņām un publikācijas laikrakstā Latvija Amerikā sagatavojis Alnis Auziņš

Dundadzniecei Lūcijai Graudiņai — 100

2. III Dundagas novada iedzīvotājam Lūcijai Graudiņai apritēja 100 gadi. Viņu apaļajā jubilejā sveikt bija ieradušies Dundagas novada domes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs un Kultūras centra vadītāja Smaida Šnikvalde.

Diānas Siliņa

Top grāmata par Kolku

Piedāvājam ieskatu apgādā Jumava topošajā grāmatā **Senais lībiešu ciems Kolka**, kas papildina kultūrvēsturisko grāmatu sēriju par lībiešiem.

Grāmata par Kolku turpina agrākos pētījumus, kā arī sarakstītās grāmatas par lībiešiem, viņu tradicionālo kultūru, dzīves veidu, vēsturi, mājvietām Ziemeļkurzemes jūrmalā, ko veidojušas lībiešu kultūrvēsturniece Valda Marija Šuvcāne kopā ar meitu Baibu Šuvcāni: *Lībiešu ciems, kura vairs nav* (2002), *Lībiešu folklorā* (2003) un *Mazirbe — maza ciema jūrmalā* (2006). Sabiedrība ir augstu novērtējusi paveikto lībiešu kultūrmantojuma saglabāšanā. Jaunās grāmatas izdošanu finansīali jau ir atbalstījuši Valsts Kultūrkapitāla fonds, Dundagas novada dome, SIA *Kolkasrags*, SIA *Līcis* 93, Somijas skolotāju biedrība un privātpersonas.

Grāmatā ir apkopota un atspoguļota Kolkas ciema kultūrvēsture no 1040. gada, kad Kolka pirmo reizi minēta vēstures avotos, līdz pat mūsdienām. Viens no darba galvenajiem mērķiem bija atspoguļot lībiešu dzimtu attīstību un pēctecību Kolkas ciemā saistībā ar ciema senāko vēsturi un mūsdienām. Grāmatā izmantoti arhīvu, bibliotēku materiāli, Kolkas ciema iedzīvotāju un personīgās atmiņas, materiāli lībiešu valodā, kas savākti vairāk nekā 20 iepriekšējos darba gados. Vākums papildināts ar vairāk nekā 60 Kolkas iedzīvotāju atmiņu stāstījumiem, kas pierakstīti pēdējos gados. Grāmatā ievietotas 300 fotogrāfijas.

Grāmatā daudz vietas atvēlēts pašu kolceniņu stāstiem par savu dzīvi Kolkas ciemā Latvijas brīvvalsts gados, kara laikā, padomju gados, arī mūsdienās. Ar dažiem atmiņu stāstījumiem no topošās grāmatas nu var iepazīties *Dundadznieka* lasītāji.

Kļavas atrodas pašā Kolkas centrā, lielceļa malā, un tā ir īpaši labi uzturēta un sakopta māja. To paš-

reizējā īpašniece **Inta Zamaiša** (dz. Lauberga) ir lībiešu Kārļa Lauberga (1872–1928) un Elīzas Rozenfeldes (1880–1954) mazmeita. Ģimenē piedzimuši pieci bērni. Laubergu vecākā meita Amālija Peksis (1912–1984, Sidnejā) 1944. gadā ar bērniem devās bēgļu gaitās uz Vāciju un vēlāk pārcēlās uz dzīvi Austrālijā. Intas tēvs Ričards Laubergs un tante Alīda Lauberga Kolkā nodzīvojuši visu mūžu.

Interesantu atmiņu tēlojumu par savu bērnību Kolkā ir uzrakstījis

(No Kolkas līdz Sidnejai un mani pirmie gadi Austrālijā) par savu bērnību un jaunību. Apbrīnojama ir Kārļa atmiņa, pēc daudziem gadiem precīzi atainojot savas tālaika gaitas. Sirsnīga pateicība Intai Zamaišai, kas ar autora atļauju uzticēja atmiņas publicēt!

Tālāk — izvilks par Kārļa Pekša atmiņām par 1940. gadu Kolkā.

«Kā bērns es jutos drošs, ka mūsu ģimene kaut kādā veidā ir pasargāta no dažām briesmām. Es uzaugu savas Grosammas (Elīza Lauberga, dz. Rozenfelde) un tantes Alīnas (Elīzas meita) mīlestības un rūpju apņemts. Viņas kolceniņu acīs bija cienītas, un es domāju, ka tas nozīmē drošu patvērumu un Dieva aizsardzību. Es dzīvoju stin-

• Kļavās 1930. gadu II pusē. Stāv no kreisās Lūcija Rozenfelde, Ričards un Alīna Laubergi, Elīzas Rozenfeldes-Laubergas māsa Marija. Sēž Elīza Lauberga, no kreisās Biruta, klēpī Kārlis Peksis un Velta, ilmārs.

Amālijas dēls Kārlis Peksis. Viņš ar sievu Joannu, meitām Jūliju, Kristīni, Karolīni un sešiem mazbērniem tagad dzīvo Austrālijā. Ir ļoti rosīgs, daudz ceļojis. Kārlis nodarbojas ar dažādiem kokgriezumiem, veido māla traukus un auž. Viņš ir uzrakstījis lieliskas atmiņas *From Kolka to Sydney and my first years in Australia*

grā dievbijīgā luterāņu ietekmē.

Mana māte Amālija (Elīzas meita) strādāja Rīgā. Mana māsa Biruta un brālis Ilmārs bieži dzīvoja Kolkā. Māsa Velta un es, būdami divi jaunākie, dzīvojām Kolkā lielāko daļu mūsu bērnības. Vecmāmiņas māja bija manas istābas mājas.

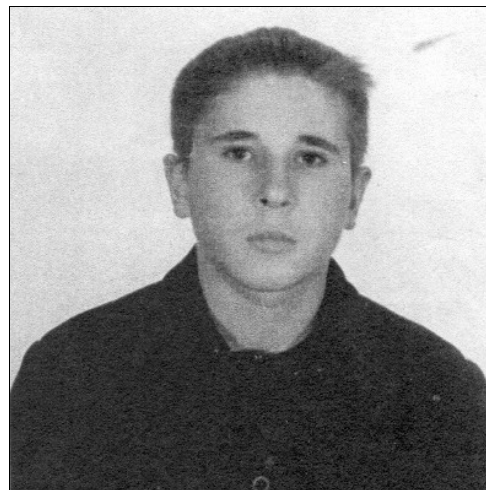
Es domāju, ka tas ir pats par sevi

saprotams, ka labi cilvēki ir pasargāti no briesmām un nelaimēm. Vecmāmiņas stāsti par savas dzīves traģēdijām lika man domāt, ka dzīve nav tik vienkārša. Viņa bija zaudējusi divus bērnus, vienu ugunsgrēkā, otrs noslīka. Pirmais pasaules karš bija izpostījis viņas zivju apstrādes rūpalu. Veccaistēvs (Kārlis Laubergs) vācu invāzijas (iebrukuma. — Red.) laikā bija apcietināts uz nepareizu liecību pamata. Es domāju, ka briesmīgie stāsti attiecas tikai uz pagātni. Mana dzīve bija brīnīšķīga. Es biju drošībā, labās rokās un ar pilnu krūti baidīju bērnības priekus.

Tad pēkšņi mūsu dzīvē ienāca dramatisks pārmaiņas. Man bija kādi pieci gadi. Klausījies pieaugušo sarunas par tuvojošos karu, un tās mani biedēja. Vārdi «Krievi nāk!» atspoguļojās pieaugušo sejās kā bailes un neziņa. Kad Kolkā ienāca pirmie krievu zaldāti, mēs, bērni, slēpāmies mājas bēniņos. Bet ziņkāre ņēma virsroku. Kareivji bija gērbušies ziemas šinēļos ar savādām cepurēm galvām. Tām augšā bija pulkītis un arī ausu apsegi, kā arī maza, spīdīga, sarkana zvaigzne priekšpusē. Viņu šautenes ar gariem durkliem iedvesa bailes.

Kaut man bija tikai pieci gadi un es neko nesapratu no politikas, klausoties pieaugušo sarunas, es izjutu, ka krievu ienākšana atnesusi lielas bēdas un brīvības zaudēšanu. Krievu valdīšana sāka ierobežot ikdienas dzīvi. Kādu dienu visi bija šokēti, atklājot, ka zvejnieku laivas ir piekēdētas pie dziļi jūrmalas smiltīs iedzītiem stabiem. Dienu un nakti laivas sargāja kareivji, kuriem bija zvejnieku saraksts un arī piekēdēto laivu atslēgas. Bija nepieciešama īpaša atļauja, lai laivas varētu lietot zvejai. Krievi ieviesa ceļošanas ierobežojumus un ļoti stingri sargāja jūrmalu, lai nevienš neizbēgtu no padomju režīma.

Kad krievi bija itin labi iedzīvoju-

• Kārlis Peksis Vācijā.

šiem mūsu zemē, viņu politiskie komisāri sāka ietekmēt iedzīvotājus. Ļaudis bija nobijušies un pakļāvās jaunajiem pavēlniekiem. Kādu pēcpusdienu dzirdēju mūziku — akordeons spēlēja marša melodiju. Pa ceļu gāja paliels pūlis cilvēku, nesot sarkanos karogus. Gājiena vadītāji sauca, lai visi nāk laukā no mājām un piedalās gājienā. Es piedalījies un gāju līdz ar jūrmalu. Tur viss bars staigāja uz priekšu un atpakaļ, gaidot, kas te notiks. Biju pārsteigts, kad viens vadītājs iespieda man rokās brūnu papīra tūti, pilnu ar lipīgām un krāsainām konfektēm. Viņš lika iet klāt cilvēkiem un piedāvāt viņiem saldumus. Man bija kauns, bet es saņēmos un gāju. Divas sievas man prasīja, kurš devis konfektes? Es rādīju uz vadītāju. Viņas atteicās ņemt. Konfektes bija kā kukulis, lai cilvēki justos atbrīvoti un pieņemtu jaunās idejas. Es briesmīgi nokaunējos un ar visu tūti aizskrēju kāpās. Nosēdos slēptuvē un ēdu konfekti pēc konfektes, līdz palika nelaba dūša. Dzīvē šo gadījumu atceros kā niecīgu pretdarbību komunistu propagandas apturēšanai. Lai viņu konfektes nespētu uzvarēt Kolkas ļaužu sirdis un prātus!»

Baiba Šuvcāne

(Turpmāk vēl.)

Līvõ āiga • Līvu laiks

Tēriņš!

Kaut gan Rīga vēl klāta ar sniegu, visapkārt jūtams pavasara tuvums. Astronomiskais pavasara sākums šogad ir 20. III. Aiz loga katru rītu čivina putniņi un spīd saule. Arī lībiešiem krastā pavasara sākums agrāk bija svarīga lieta. Ar to saistās putnu modināšanas tradīcija, jo krastā ticēja, ka putni pa ziemu guļ, tāpēc, atnākot pavasarim, tos gāja jūras krastā modināt.

Otra lieta, par ko gribēju parunāt, ir tas, cik svarīgi ir saprast, ko un kāpēc dari. Pēdējā laikā tas lībie-

šiem kļuvis aktuāli. Man liekas, ka, pirmkārt, svarīgi ir pašam saprast, kādēļ kaut ko dari, otrkārt, jau laikus padomāt, ko par to domās citi un vai visiem ir līdzīgas prioritātes. Citādi galu galā sanāk nevajadzīgi pārpratumi. Un jāatceras, ka vienmēr ir svarīgi būt godīgam.

Visu beidzot, vēlos atvainoties Kolkas jaunieci Elīzai Sakniņai, ka iepriekšējā numurā viņu dēvēju par Elzu. Bet stāsu par igauni turpināsim nākamreiz.

Linda Zonne

Līvu ziņas • Līvōd tieudōd

16. II mirusi lībiešu valodas runātāja ventspilniece Erna Vanaga.

Eiropvīzijas dziesmu konkursa nacionālajā atlasē 8. vietu iegūst dziesma lībiešu valodā *Rišti rāsti*. Mūzikas autors Raimonds Tīguls, vārdu autors Valts Ernštreits, izpildītāja Kristīne Kārkle-Puriņa.

19. III 100 gadu jubileju svin lībiete Grizelda Kristiņa. Jubilāri mītnes zemē Kanādā sveic Līvu Kultūras centra valdes loceklis Valts Ernštreits, kurš dodas uz somugrīstikas konferenci Kanādā.

21. III Turaidas muzejrezervāts

piebāvē Lielās dienas jeb pavasara sagaidīšanu pēc senlīvu tradīcijām no plkst. 12.00 līdz 17.00.

25. III Dundagas pilī DVD *Aizslēgtais krasts* un *Burinieku gadsimts* priekšstāde un Jāņa Medņa fotoizstādes *Zaļš. Balts. Zils* atklāšana. Piedalās kolektīvi no Kolkas un lībiešu jauniešu ansambļis *Nurmorkestōr*.

4.–5. IV Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā 4. IV, Ilguciema kultūras centrā 5. IV ansambļis *Līvlist* iepazīstinās ar Kurzemes lībiešu Lieldienu tradīcijām.

Apkopojā Linda Zonne

Pavasaris nāks • Kievād tulāb

Krustām, šķērsām, augšup, lejup, bet tomēr uz priekšu. Tā noticis ar lībiešiem kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas.

Ko grib Līvu fonds? Uzvarēt. Mūsu pretinieks noteikti nav kāda konkrēta persona, bet gan apstākļi un cēloņi. Mūsu pretinieks ir no Padomju Savienības mantotie domāšanas standarti — nespēja paraudzīties tālāk par savu sētu. Mūsu pretinieks ir kūtums, kas liek lietām iet gausāk, pasīvāk un neskaidrāk. Mūsu pretinieks ir skaudība un ļaunatminīgums, kas ik uz soļa min pakaļ labajiem un cēlajiem darbiem. Tādi mēs esam — mazās Latvijas vēl mazāks spogulis.

Līvu fonds sevi pieskaita pie ideālistiem un tiem, kas savus mērķus sasniegs, balstoties uz sabiedrības morāles un ētikas normām, taču ieturēt arī vispārpieņemto diplomātiju. Mēs esam iesākuši iet jaunu ceļu. Rīkojam regulāras tikšanās ar vecajiem lībiešiem gan Kolkā, gan Ventspilī. Cenšamies pierādīt Dundagas novadam, ka esam spēks, kas vēlas palīdzēt risināt lībiešu lietas. Mēs ejam pie bankām, pie fondiem un valsts, lai piesaistītu līdzekļus mūsu valodas, kultūras un sabiedrības dzīves nodrošināšanai. Mēs sa-

kām paldies tiem gaišajiem lībiešiem, kas iesaistījušies tautas nama glābšanā, Kolkas lībiešu saietā nama veidošanā, Rīgas lībiešu dzīves nodrošināšanā un Ventspils grupas telpu saglabāšanā. Sakām paldies mūsu jauniešiem, kas nenolaiž rokas. Pašlaik esam uzsākuši sarunas gan ar Dundagas novadu, gan Ungārijas un Somijas pārstāvjiem, gan Sorosa fondu Latvijā un turpinām piedalīties Sabiedrības integrācijas fonda rīkotajos projekta konkursos. Ir notikusi līdz šim vērienīgākā lībiešu jauniešu valodas runātāju nometne *Bōjk – 2010*, notikusi inventarizācija lībiešu tautas namā, izstrādāta Kolkas Līvu centra nākotnes vīzija un 5 vietās Latvijā notiek lībiešu valodas nodarbības.

Arī tūrisma veicināšana lībiešu krastā ir liels solis gan materiālā ziņā, gan pašapzināšanās ziņā. Ik mēneša publicēšanās lībiešu krastā lasītā preses izdevumā arī ir solis uz apziņas vērtiem, pa kuriem pamazām ienāk lībiskais.

Aicinām strādāt un ticēt. Būs tā, kā paši gribēsīm.

Dāvis Stalts un Linda Zonne

• Nometnes vadītāja Monta Kvjatkovska • Azūm jūdījī Monta Kvjatkovska

Jāņa Medņa foto

Ernan • Ernai

30.05.1935.–16.02.2010.

Sa vōļd līvō ķīel vōidaji,
Sa vōļd ukāz
vōlda līvlizōks,
Sa opātīzt rovstōn
līvō ķīeldō,
Sinnōn vōļ lālam jelāmi,
Agā jōvā sidām,
Tienū, ku Sa mādkōks
Rānda ķīeldō rōkāndīzt!
Jōmālōks!

Tu sargāji līvu valodu,
Tu biji lepna
būt par lībieti,
Tu mācīji ļaudīm
lībiešu valodu,
Tev nebija viegla dzīve,
Bet bija laba sirds,
Paldies, ka runāji ar mums
Krasta valodā!
Ar Dievu!

Bōjk kōd kōla pāl

Se vōļ tuoi līvō ķīel līvōd nūord azūm *Bōjk Kassar* ja *Dāge kōla pāl*.

Parīmīzt līvō ķīel skūolnikād Kūolkast, Vāntast, Rīgōst, Pālōst šķinkōks saitō vōimīz nādīļ aīgō jaggō vōttō sīest azūmst. *Bōjk* merk vōļ lūodō aīgō ja rūimō, kus pūojķīelkōks sōb set līvō ķēļ, laz tulbiz āigal se vōlkō tegīž jegāpāvali jelāmi. Tuoi projekt merk vōļ DVD film līvō ķīelsō īļ nūord līvlīzt, kui ne oppōbōd eņtš ķīeldō, lōlabōd ja nādīļ jelābōd kōla pāl.

Ķītōmōst, ku amā lālam tīe vōļ tīedōt jēdmōļ azūmt ja minnōn um sūr rīem, ku mādōdōn vōļ veggi jūdījīzt jag – Montā, Irbe, Kristā, Raitis ja minā īž.

Ma tōks ka nīžō īļ sīe, mis interesantō um vōnd. Amā ežmi kīzzīmi jēdmōļ azūmt vōļ – vōi se vōlks jōvā mōtkōz – azūm tallō tīedō? Āiga līb ķīlma, pāvad āt lītīzt, amādōn, kis oppōbōd, februārkūs um skūolāiga. Agā sōvvō siz tikķīž amā um īdvermlīmi ōļaz ja se um siz nei, ku amād īdōkabāl tīebōd azūmīdi sōvvō. Ja sīepīerāst, ku sīe ķōrd se um ka DVD film pīerāst tīedōt, mēg mōtlīzmō, ku se vōlks jo interesant – laz *Bōjk* azūm vōlkō tallō.

Siz nei mēg teimō tōlamāngīdi

ja tōla ekskursij, mis vōļtō īmlīmīzt. Kenžlīmī mierjeij pāl ka iz ūo selļi jegāpāvali ažā, ku vōīb bōjk jūrō lādō ja bīldīdi tīedō. Až mēg īļ sīe mōtlōm, siz tōla āigal vōīb selļīžī ažđi tīedō, mis sōvvō āb lā.

Azūm īrgandōksōs mād profesōr Tiit-Rein Viitso nīžīz īļ Dāge kōla īstōrij, ku se kōla sīndīz nēļa saddō vīžķīmdō mīļjōnō āīgastō tāģīž sīest, mis vūlkān vōļ ulzō eitōn. Vel ta pōlīz mād ķādst tānda nuttō Tiit-Reinōks, āp profesōrōks, sīepīerāst ku profesōr āb ūo nim ja tāmmōn um ka nim...

Līvō ķīel oppīmī vōļ mādōdōn amā tādzi, sīepīerāst ūoņdžōļ varāld īrgīztō līvō ķīel stūņdōd. Pīšķīzt lapstōn Pālōst mūnda ķōrd vōļ se līvō ķīel oppīmī īļ āiga lālam ja aššō. Agā ne opīztō ka jōvīst.

Um lālam ķerātō, kui īmli ja armli *Dagen Haus* – mād azūm kūož – vōļ. Perīmīez Omār ābtīž jegāīd ažāks, mis mādōdōn sāl vōļ vajāg. Sūrs tubās sāina pāl vōļ līvō post, kus jegāīķš vōīž ķerātō jegāīdōn mīngīz tieut.

Vel azūms mādkōks kuolm pāuvō vōļ ēstī filmmīez Vahur, kis tīb filmō īļ Tiit-Rein, ja mād pro-

jekt filmmīez Raitis, kis vōļ amā āiga ķīlgsō.

Dāge kultūr sīdāms ja skūols strōdōb ja jelāb muzikant Astrid Bōmīng ja siz tām ansambōļ ja *Nurmorkestōr* īdskubsō teitō knāš kontsert Kāina ķīlās.

Imlīmīz verm mād azūmōn āndīz azūm jūdījī Monta Kvjatkovska. Ku amād vōļtō vāzzōnd pīerrō oppīmīzt, ta āndīz mādōdōn māngīdi ja naļļīdi.

Ja Pōddōrēz agā Jōņ ķerātīz līvō ķīelsō līedīdi, mis saitō ulzō pandōd īmmōrkouņi tubās ja kuods ja ka ķemrīkis, laz amādōn vōlkō jo parīmīstīz oppō.

Bōjk vōļ sūr sam amādōn, kis oppōbōd ja rōkāndōbōd līvō ķīeldō. Tulbi līvō ķīel stuņd pīerrō azūmt Ērika jūs vōļ nei ku jōvā spīegīļ ja nāģtīz, ku se sam vōļ sūr ja tādzi. Pīerrō sīedā stuņdō Ērika ķītīz, ku se vōļ ežmi ķōrd, ku amād vōībōd rōkāndō amā āiga set līvō ķīeldō.

Siz minnōn um ka jōvā mēļ īļ sīe, agā ma tīedab, ku se vōļ set īķš sam. Ma tienūb amđi ja azūm jūdījīzt jaggō.

Projekt jūdījī Jānis Mednis, ābtījī Irbe Šmīte, azūm jūdījī Monta Kvjatkovska, rōntōpīdājī Krista Greiško, organizātōr Līvōd fond, rō āndījī Sabiedrības integrācijas fonds, projekt *Bōjk/Bāka* nr. 2009.LV0061/2-21/31.

Jōņ Medņ ja Līvōd fond

Bāka uz divām salām

Šī bija otrā līvu valodas un līvu jauniešu nometne *Bāka* Kasari un Hījumā salās.

Labākie līvu valodas skolnieki no Kolkas, Ventspils, Rīgas un Pāles kā dāvanu saņēma iespēju veselū nedēļu piedalīties valodas nometnē. *Bākas* mērķis bija radīt laiku un telpu, kur par pamatvalodu kļūst tikai līvu valoda, lai nākotnē tā būtu ikdienā. Otrs projekta mērķis bija izveidot DVD filmu lībiešu valodā par lībiešu jauniešiem — kā viņi mācās lībiešu valodu, muzicē un nedēļu dzīvo uz salas.

Jāteic, ka pašu grūtāko darbu izdarījām pirms nometnes, un man ir liels prieks, ka mums bija spēcīga vadības komanda — Monta, Irbe, Krista, Raitis un es.

Gribētu arī pastāstīt par interesantāko, kas saistīts ar nometni. Svarīgs jautājums pirms *Bākas* bija: vai būtu laba doma rīkot nometni ziemā? Laiks būs auksts, dienas īsas, visiem, kas mācās, februāris ir mācību laiks. Bet vasarā viss izskatās vienādi zaļš, un visi parasti rīko nometnes vasarā! Tā kā šoreiz *Bāku* rīkoja vienlaikus, lai filmētu DVD, mēs izdomājām, ka būs interesantāk, ja nometne — festivāls notiktu ziemā.

Tā arī mēs sarīkojām ziemas

olimpiādi, ziemas ekskursiju, kas bija brīnišķīgas. Pastaiga pa jūras virsmu arī nebija pierasta lieta, jo varēja pieiet klāt pie aizsalušas bākas un nofotografēties. Ja domājam par visām šīm īpašajām iespējām, tad ziemā var paveikt daudzas lietas, kas vasarā nav īstenojamas.

Nometnes sākumā mūsu profesors Tiits Reins Vītso pastāstīja par Hījumā salas vēsturi, kā tā radusies pirms četršimt piecdesmit miljoniem gadu — no tā, ko izspļāvis vulkāns. Vēl viņš lūdza mūs saukt viņu par Tītu Reinu, nevis par profesoru, tāpēc ka profesors nav vārds, bet viņam ir arī vārds.

Līvu valodas mācīšanās mums bija pats svarīgākais, tāpēc jau no paša rīta sākās līvu valodas stundas. Mazajiem bērniem no Pāles dažu reizi līvu valodas mācības bija par grūti, bet viņi mācījās labi.

Ir grūti aprakstīt, cik brīnišķīga un mierīga bija *Dagen Haus* — mūsu nometnes vieta. Saimnieks Omars palīdzēja ar katru lietu, kas mums tur bija vajadzīga. Lielajā istabā pie sienas bija līvu pasts, kur cits citam varēja uzrakstīt kādu ziņu.

Vēl ar mums kopā trīs dienas

bija igaunu filmu veidotājs Vahurs, kurš veido filmu par Tītu Reinu Vītso, un Raitis, kurš visu laiku bija mums klāt.

Hījumā kultūras centrā un mākslas skolā strādā folkloriste Astrīda Bominga. Kopā ar viņas mūzikas ansambli un mūsu *Nurmorkestōr* sarīkojām koncertu Kainas ciemā.

Brīnumjauku krāsu mūsu *Bākai* piešķīra nometnes vadītāja Monta Kvjatkovska. Kad visi bija piekusuši pēc smagās mācīšanās, viņa vadīja visādas trakas un smieklīgas spēles.

Pōddōrēz jeb Jānis rakstīja zīmītes līvu valodā, ko izlīmēja visapkārt — mājā, istabās un pat tualetē, lai visiem būtu labāk iemācīties vārdus.

Bāka bija liels solis visiem, kas mācās un runā līvu valodā. Nākamā līvu valodas stunda pie Ērikas Rīgā bija kā labs spogulis un parādīja, ka šis solis bijis liels un svarīgs. Pēc šīs stundas Ērika sacīja, ka tā bijusi pirmā reize, kad visi visu laiku var sarunāties tikai lībiski.

Man arī par to ir liels prieks, bet es zinu, ka tas bija tikai viens solis. Paldies visiem un *Bōjk* darba grupai!

Projekta vadītājs Jānis Mednis, asistente Irbe Šmīte, nometnes/festivāla vadītāja Monta Kvjatkovska, finanšu direktore Krista Greiško, rīkotājs Līvu fonds. Projektu atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds, *Bōjk/Bāka* nr. 2009.LV0061/2-21/31.

Jānis Mednis un Līvu fonds

Raibs kā dzeņa vēders

Dundagas veselības centrā

3. III ar pašvaldības uzņēmuma SIA *Dundaģas veselības centrs* vadītāju Valdi Randi un darbiniekiem tikās novada domes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs un finanšu speciāliste Zinta Eizenberga.

V. Rande atzina, ka sākumā apšaubījīs, vai vajag veidot SIA, kā ierosinājis domes vadītājs, taču pēc 2 mēnešiem pārliecinājies, ka ir bijis vērts. Jau manāma darbinieku lielāka ieinteresētība. Tagad pašiem jādoma, kādu pakalpojumu vēl piedāvāt, lai pelnītu. «Pērn sākām veikt mājas aprūpi, kuras izdevumus sedz Veselības ministrija. Šogad piedāvājam balneomasāžas vannu,» sacīja V. Rande. A. Zumbergs piebilda, ka darbs kļuvis operatīvāks. Ja jāmaina pakalpojumu cenas, atliek vienoties ar viņu kā kapitāldaļu turētāju, nav vairs jāgaida mēnesis, kamēr jautājums cauri komitejām nonāk domes sēdē. Pakalpojumu cenas var mainīties, jo uzņēmums ir ieinteresēts pelņā. Kā labu piemēru V. Rande minēja sagatavoto zobārstniecības cenrādi, kas jāsaskaņo ar domi. Viņš norādīja, ka jāņem vērā cilvēku maksātspēja. Rentgenologa asistente Aiva Burnevica sacīja, ka Talsos rentgena pakalpojumi maksā Ls 5, Dundagā — Ls 3.

Finanšu speciāliste Z. Eizenberga pastāstīja, ka pēc *Likuma par pašvaldībām* tās 1. funkcija ir nodrošināt sociālo palīdzību, pieejamu veselības aprūpi, bet tā nav jā-

finansē. Ar pašreizējo modeli pašvaldība pastarpināti atbalsta veselības aprūpi. Varētu jau arī pateikt, ka sociālā aprūpe nes pelņu un ar to var nosegt izdevumus veselības aprūpē, taču pašvaldība skatās, lai uzņēmums krīzes apstākļos nebūtu nospiests uz ceļiem. V. Rande teica — pašvaldībai vajadzētu apmaksāt tikai ilgstošo aprūpi, taču tā apmaksā arī ilgstošo cilvēku ārstēšanu. Z. Eizenberga vēl norādīja, ka zobārstniecība ir tirgus sektors un pašvaldībai tur nevajadzētu ieguldīt, bet tā ir iegādājusies zobārstniecības iekārtas. Līdz ar to pakalpojums pieejams par lētāku samaksu. Brauc arī zobārste un higiēniste no Rīgas.

A. Burnevica atzina, ka valsts ir piešķirusi kvotas rentgena izmeklējumiem, bet tās drīz beigsies. V. Rande sacīja, ka tas skar visu valsti. Kopā kvotās ir iekļauti gan maznodrošinātie, kas saņem Eiropas Savienības naudu, gan citi pacienti. Kā norādīja V. Rande, viņš ir sazinājies ar Silviju Šimfu, kas Pašvaldību savienībā pārzina veselības un sociālo jomu, un viņa aicinājusi rakstīt vēstuli. Jo vairāk pašvaldību norādīs uz šo problēmu, jo lielākas cerības, ka valsts to ātrāk atrisinās.

Vidusskolēni Lestenē

16. III. Kamēr leģionārs Guntis Avotiņš kopā ar kundzi un domu- biedriem pēc ziedu nolikšanas pie *Krokodila* pilī atcerējās pagātni un salīdzināja politiku toreiz un tagad, vidusskolēni devās braucienā uz Lesteni, ko sarīkoja Elma Zadiņa, Aina Pūliņa un atbalstīja skolotāja Sarmīte Dinsberga. Pēc atgriešanās iespaidos dalījās Ansis Zadiņš, Rihards Savickis, Laura Balķīte un Emīls Blumbergs.

Ansis: «Lestenē biju pirmoreiz un iepriekš nebiju dzirdējis, ka tur ir piemiņas vieta. Iespaidīgas bija garās plāksnes — pusotru metru augstas un puskilometru garas. Tik daudz vārdu, ka varētu visu dienu lasīt. Blakus plāksnēm atradās arī baznīca, kas kara laikā izpostīta. Dievnama mūros redzamas ložu pēdas. Saistošas bija arī karavīru

runas».

Rihards: «Interesantākais bija dzirdēt atmiņas, ko kara laikā bija piedzīvojuši leģionāri. Kāds karavīrs stāstīja, kā bijis ievainots, kā viņa cīņu biedri krituši. Tas ir pavisam citādāk, nekā lasīt grāmatā. Garajā sienā atradu 6 kritušos karavīrus ar uzvārdu Savickis. Nezinu, vai tie ir mani radinieki, lūkošu

Piemiņai un nākotnei

25. III piemiņas brīdī pie Šķeltā akmens pulcējās ap 50 cilvēku.

Deputāte Smaida Šnikvalde atgādināja, ka 1949. gada 25. III izšķīra daudzas ģimenes, sodīja cilvēkus bez tiesas. Viņa uzsvēra, ka šī ir arī satikšanās diena atmiņās un pārdomu laiks, kā dzīvot tālāk, jo pašlaik no Latvijas cilvēki dodas projām labprātīgi tāpēc, lai varētu izdzīvot. Kā lai aicinām viņus atgriezties?

Domes priekšsēdētāja vietnieks Guntis Pirvits rosināja sanākušos stāstīt atmiņas bērniem un mazbērniem.

Sendienas dziedāja patriotiskas dziesmas, saksofonu spēlēja Artūrs Šnikvalds, Agram Dages dzeju runāja vidusskolniece Agnese Neparte, Sabīne Freiverte un Guna Purše.

Pēc tam koncerts — piemiņas pasākuma turpinājums pilī — gudri iedzīvināja šīs dienas dziļāko jēgu — caur pagātni, sāpēm uz tagadni un nākotni. Īstenībā jau zudušais, esošais un topošais pastāv vienlaikus. To palīdz izprast un -

just mākslinieciskā jaunrade. Šajā reizē — Jāņa Medņa un Raimonda Tiguļa kopdarbs, foto un mūzikas albums *Zaļš. Balts. Zils*, kas beidzot ir skatāms un klausāms arī Dundagā, un būs pieejams līdz pat 7. VI, filmas *Burinieku gadsimts* (scenārija autore Dženeta Marinska) un *Aizslēgtais krasts* (Māra Zirnīte) — savīlinoši stāsti par cilvēku likteņiem Ziemeļkurzemes piekrastē 19. un 20. gs., spēcīgs Kolka anšambļa *Laula* dziesmu skanējums lībiešu un latviešu valodā.

Piemiņas diena šogad izskanēja vairāk piepildīti nekā citus gadus, jo kopā bija abu pagastu ļaudis, priekšnesumus sniedza savējie, līdztekus sirmgalviem bija arī vidējās un jaunās paaudzes dundadzieņi un kolcinieki.

Paldies visiem rīkotājiem un dalībniekiem!

Diāna Siliņa un Alnis Auziņš

Z. Eizenberga sacīja: ja valsts kvotas nekompensēs, par to būs jādomā pašvaldībai. Tas ir sociālais jautājums, jo tiek aizskarti maznodrošinātie un sociāli neaizsargātie.

Darbinieki jautāja, kas notiks, ja uzņēmumam neizdosies pelnīt tik, cik vajadzīgs. A. Zumbergs atbildēja, ka valsts nepieļaus, ka cilvēki nesaņem minimālo veselības un sociālo aprūpi, un atgādināja, ka kopā ar V. Randi un Z. Eizenbergu ir sarēķinājuši, cik lielu naudu vajag, lai šos pakalpojumus sniegtu. Z. Eizenberga uzskata — ja *Dundagas veselības centrs* noturēsies labā līmenī, cilvēki būs apmierināti ar pakalpojumiem. «Gribu gādāt par savu veselību, priecājos, ka šeit ir pieejami kvalitatīvi pakalpojumi, bet lētāki nekā citur,» sacīja Z. Eizenberga.

V. Rande bijis Sabilē, kur likvidē tādu pašu centru kā šeit. «Raudiens nāk», viņš teica. «Novads nebija gatavs to saglabāt. Mēs tomēr esam laimīgi, ka mums tas darbojas un tiek atbalstīts». Vēl V. Rande pastāstīja, ka vēlas no novada sagaidīt palīdzību 2. stāva labā flanga remontam un lifta izbūvei. Gan A. Zumbergs, gan Z. Eizenberga to atbalsta, taču pašlaik tam nav naudas.

V. Rande arī ziņoja, ka ilgstošajā aprūpē ir 20 cilvēku, dienas stacionārā — 14. Maksas pakalpojumi, salīdzinot ar pagājušo gadu, nedaudz samazinājušies. Taču, kopš iestāde pārveidota par SIA, tā izdzīvojusi labi.

Diāna Siliņa

to noskaidrot.»

Laura: «Man Lestenē ļoti patika. Siena bija sadalīta 2 daļās: vienā varēja lasīt kritušo karavīru, otrā — bez vēsts pazudušo uzvārdus. Ļoti spēcīgu uzrunu sacīja mācītājs. Saistošas bija sirmo karavīru atmiņas. Aizkustinoši bija vērot, ka ziedus nesa ne tikai pieaugušie, bet arī kāds mazs puisītis».

Emīls: «Biju pārsteigts, ka piemiņas vietā bija sapulcējušies vairāki simti — gan krietni gados, gan jauni. Daudzi bija ieradušies ar puķēm un meklēja, kur atdus viņu tuvinieki. Garajās plāksnēs atradu 6 savus uzvārda brāļus. Būs jānoskaidro, vai tie varētu būt mani radi. Braukt noteikti bija vērts».

Uzklausīja Diāna Siliņa

Dievkalpojumi

Dundagas baptistu baznīcā Lielajā piektdienā, 2. IV, plkst. 11.00, Pirmajās Lieldienās, 4. IV, plkst. 11.00.

Dundagas luterāņu baznīcā Kļusajā nedēļā: no pirmdienas līdz ceturtdienai plkst. 18.00, Lielajā piektdienā plkst. 16.00, sestdienā grēksūdzes laiks no plkst. 11.00 līdz 13.00. Pirmajās Lieldienās plkst. 6.00 un plkst. 11.00 baznīcā.

Dundagas katoļu draudzē Pirmajās Lieldienās plkst. 14.00.

Draudzē Prieka vēsts Pirmajās Lieldienās plkst. 16.00.

Kolka katoļu baznīcā 1. IV plkst. 20.00, 2. IV plkst. 15.00, 3. IV plkst. 18.00, Pirmajās Lieldienās plkst. 11.00 ar Lieldienu procesiju.

Kolka luterāņu baznīcā Pirmajās Lieldienās plkst. 11.00.

Kolka pareizticīgo baznīcā Otrajās Lieldienās, 5. IV, plkst. 10.00.

Mazirbes luterāņu baznīcā Pirmajās Lieldienās plkst. 7.00.

Pitraga baptistu baznīcā Pirmajās Lieldienās plkst. 12.00.

Mums raksta

Redakcija saņēmusi vēstuli no biedrības *Ziemeļkurzemes piekraste*. Publicējam saīsināti.

Piekrastes ļaudīm nav pietiekamas informācijas par pašvaldības darbu iedzīvotāju labā. Par lēmumiem uzzinām ar mēnesi novēlošanos. *Dundadznieks* ir mūsu pamatinformācija, jo interneta piekrastē vēl nav.

Ziema ir projektu laiks. Neesoša teritoriālā plānojuma dēļ nevarējām pieteikties atbalstam tūrisma veicināšanai: kempinga koplietošanas telpu būvniecībai un rekonstrukcijai, vides aizsardzības investīcijām laiku tūrisma mītnēs.

Būtiska piekrastes problēma — vīrsūdeņu novadīšana uz jūru. Mākslīgi radītu šķēršļu dēļ ir apturēts ļoti labs projekts Sesku valka renovācijai.

Pašreiz būtu jāizmanto katra iespēja atbalsta programmām. Lasot *Talsu Vēstis*, secinām, ka novada vadības darbi nesakrīt ar vārdiem un pašu deputātu lemtu. Diskusiju par Kubalu skolas projektu sabiedrība vispirms būtu vēlējusies lasīt *Dundadzniekā*. Šī skola kā brīvdabas muzejs būtu zīmols Dundagas nova-

Administratīvajā komisijā

Komisija 23. II sēdē izskatīja 11 administratīvā pārkāpuma lietas, no tām 4 administratīvā pārkāpuma protokolus sastādījusi Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, 1 — Valsts policija, 6 — Dundagas novada pašvaldības policijas inspektors.

Pēc Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 186. punkta 1. daļas par dzīvošanu bez derīgas pases sastādīti 3 protokoli, 173. p. 2. d. par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, ja bērns vecumā līdz 16 gadiem izdarījis sīko huligānismu — lamāšanās skolā — 4 protokoli, 152. p. 1. d. par būves renovācijas uzsākšanu bez saņemtas būvatļaujas sastādīts 1 protokols, 172. p. 3. d. par alkoholisko dzērienu nodošanu nepilngadīgo personu rīcībā — 1 protokols, 173. p. 1. d. par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, konkrēti aizsardzību no smēķēšanas ietekmes — 1 protokols, 187. p. 2. d. par nolaidīgu pases glabāšanu — 1 protokols.

Dace Kurpniece, komisijas sekretāre

Pateicība

Mīļš paldies SIA *Dundaga* valdes priekšsēdētājam Tamārai Zoltānei un darbiniecei Mērijai Bogdanovičai, Dundagas baptistu draudzei, sludinātājam Andim Smeltem, Aldona Zumberga ģimenei, invalīdu kopai *Cerība*, bērnu darza *Kurzemīte* saimei, mūsu māju iedzīvotājiem un citiem dundadzieņiem par iejūtību un atsaucību, pavadot Raimonu Mīku pēdējā gaitā. Pateicība arī Saimnieciskā dienesta vadītājam Andrim Kojro par palīdzību, atveidot malku!

Gunta un Marija Mīkas

12. IV plkst. 10.00 a/s *Swedbank* Dundagas bibliotēkā rīkos senioriem jeb pensijas gadagājuma klientiem īpašas apmācības internetbankas lietošanā.

dam, tāpēc tas būtu īstenojams. Nespēju vienoties kopīgam mērķim sabiedrība uztver kā problēmas, kas Dundagas novadā ir pret reāli kārtojamām lietām.

Lai sabiedrība laikus gūtu izmēlošu informāciju un varētu piedalīties tai nozīmīgu projektu risināšanā, ierosinām *Dundadzieņu* izdot divreiz mēnesī.

Rasma Sakne, biedrības *Ziemeļkurzemes piekraste* valdes priekšsēdētāja

Redakcijas atbilde.

Pēdējā laikā mums šķiet tāpat, proti, avīze ir kļuvusi par mazu un par *lēnu*. Lai *Dundadzieņu* izdotu divreiz mēnesī un tālād padarītu divreiz vairāk nekā līdz šim, ir vajadzīgi papildu līdzekļi. Vai tos iespējams atrast gada vidū? Par to jālemj pašvaldības vadībai. Būtu jau labi, ja tāda iespēja rastos no nākamā gada, kas ļautu arī laikus izdarīt vajadzīgos grozījumus līgumā ar *Latvijas pastu*.

Alnis Auziņš, redaktors

Likums par nekustamā īpašuma nodokli noteic, ka minimālais nekustamā īpašuma nodokļa maksājums pašvaldībā ir Ls 5. Dome neizsūta nodokļa maksāšanas paziņojumu īpašniekiem, kam nodoklis par zemes īpašumu ir mazāks par Ls 5, kamēr vēl nav aprēķināms nodoklis par ēkām.

Second Hand bāze pārdod dziju un citas preces. Tel. 26702170, 26336981.

Pērk izstrādātus un augošu mežus. Laba, tūlītēja samaksa. Tel. 28368838.

Bogdans Leško (1951)
Elza Ostupe (1912)
Līvija Pūpolberga (1927)
Zīna Kristīna (1921)
Eleonora Pūcite (1926)
Raimonds Mika (1964)
Laimonis Zigats (1931)
Kārlis Eihlers (1938)
Leons Berkmers (1927)

«Dundadznieks» Nr. 3 (96)
2010. gada marts.

Dundagas novada domes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085.**

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Velta Metene, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Smaida Šnikvalde, Aiga Štrausa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadzieņu».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize